



Karelia-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)

Sukupolviyhteistyö

Ohjeistus sukupolvien väliselle tapahtuman
järjestämiselle

Heli Parviainen
Mari Valovirta

Opinnäytetyö, Maaliskuu 2025

www.karelia.fi



OPINNÄYTETYÖ
maaliskuu 2025
sosionomikoulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijät
Heli Parviainen
Mari Valovirta

Nimeke
Sukupolviyhteistyö – Ohjeistus sukupolvien väliselle tapahtuman järjestämiselle

Toimeksiantaja
Riihisärkän hoivakoti

Tiivistelmä

Lasten ja ikääntyneiden kohtaamiset eivät ole tänä päivänä itsestäänselvyys. Eri sukupolvet voivat asua pitkien välimatkojen päässä eikä nyky-yhteiskunnassa ole aina aikaa tai paikkaa eri ikäisten keskinäiselle vuorovaikutukselle. Toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena oli tarkastella varhaiskasvatusikäisten ja ikääntyneiden toiminnan mahdollisuuksia ja sukupolviyhteistyötä osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäjänä.

Toimeksiantajanamme oli Riihisärkän hoivakoti ja osallistujana Soutajanpuiston päiväkodin lapsille yhteisen tapahtuman. Tapahtumassa keskeisimpiä teemoja olivat yhdessä tekeminen ja sukupolvien välinen oppiminen. Tavoitteena oli koota ohjeet, jotka auttavat luomaan onnistuneen tapahtuman.

Tuotoksemme oli sukupolviyhteistyön tapahtumien järjestämiseen tarkoitettu ohjeistus. Loimme ohjeistuksen järjestämämme tapahtuman pohjalta, hyödyntäen sen aikana havaitsemiamme näkökulmia ja huomioita.

Kieli
suomi

Sivuja 43
Liitteet 4
Liitesivumäärä 4

Asiasanat
Sukupolviyhteistyö, osallisuus, hyvinvointi, vanhukset, varhaiskasvatus



THESIS
March 2025
Degree Programme in Social Services

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Authors
Heli Parviainen
Mari Valovirta

Title
Intergenerational Co-operation - Guidelines for Organising an Intergenerational Event

Commissioned by
Riihisärkkä care home

Abstract

Encounters between children and the elderly are not taken for granted these days. Different generations may live far away from each other and there is not always time or space for interaction between young and old in today's society. The purpose of our practical thesis was to explore the potential of activities between early childhood and elderly and intergenerational co-operation as a promoter of inclusion and well-being.

Our commissioner was the Riihisärkkä care home, and the participant was the Soutajanpuisto day-care centre. We organised a common event for the elderly residents of the care home and the children of the day-care centre. The main themes of the event were working together and intergenerational learning. The goal was to put together a set of guidelines that would help create a successful event.

Our approach was a set of guidelines for organising intergenerational events. We created the guidelines based on the event we organised, including the most important perspectives and observations we found during the event.

Language
Finnish

Pages 43
Appendices 4
Pages of Appendices 4

Keywords
intergenerational co-operation, inclusion, well-being, ageing people, early childcare

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Sukupolviyhteistyö	7
2.1	Sukupolviyhteistyön periaatteet	7
2.2	Osallisuus sukupolviyhteistyössä.....	8
2.3	Osallisuus varhaiskasvatuksen ja vanhuuden näkökulmasta	9
3	Lapsuus ja varhaiskasvatus	12
3.1	Varhaislapsuus	12
3.2	Varhaiskasvatus Suomessa.....	13
3.2.1	Varhaiskasvatussuunnitelma	13
3.2.2	Minä ja meidän yhteisömme oppimisen osa-alueena	15
3.3	Osallisuus lapsuudessa	15
4	Vanhuus.....	17
4.1	Ikääntyminen	17
4.2	Hyvinvointi vanhuudessa	18
5	Aiemmat opinnäytetyöt ja tutkimukset.....	20
6	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tuotos	21
7	Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät	22
7.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	22
7.2	Opinnäytetyötä ohjaava malli.....	23
7.3	Tiedontuotannon menetelmät	24
7.4	Osallistamisen menetelmät.....	25
7.5	Arviointimenetelmät	26
8	Opinnäytetyön prosessi	27
8.1	Aloituskvaihe	27
8.2	Suunnitteluvaihe	28
8.3	Toteutuksen esivaihe.....	28
8.4	Käytännön toteutus.....	29
8.5	Toteutusvaiheen viimeistely.....	31
8.6	Arviointivaihe	32
9	Opinnäytetyön tuotos	35
9.1	Ikäpolvet yhteen -opas.....	35
9.2	Tuotoksen arviointi.....	36
10	Pohdinta.....	36
10.1	Johtopäätökset	36
10.2	Luotettavuus ja eettisyys	38
10.3	Ammatillinen kasvu	39
10.4	Jatkokehittämismahdollisuudet.....	40
	Lähteet.....	41

Liitteet

Liite 1	Lupa vanhemmilta tapahtumaan
Liite 2	Palautepaperi tapahtumaan vanhuksille sekä lapsille
Liite 3	Kysely toimeksiantajalle
Liite 4	Tuotos

1 Johdanto

Aiempiina vuosikymmeninä sukupolvet olivat aktiivisesti toistensa elämässä läsnä, mutta nykyisin nuoret muuttavat kaupunkeihin ja ikääntyneet jäävät asumaan maaseudulle. Sukupolvien välinen kohtaaminen on muuttunut paljon vuosikymmenten aikana. Ihmiset muuttavat myös nykyisin esimerkiksi työn perässä toiselle puolelle Suomea, joka vaikeuttaa sukupolvien välistä kommunikaatiota. (Saarenheimo ym. 2013, 69.) Sukupolvien välisellä kommunikaatiolla voidaan nähdä olevan monenlaisia hyötyjä kuten esimerkiksi sukupolvien välinen oppiminen. Sukupolvien välistä oppimista voidaan kuvailla vertaisoppimiseksi, koska se perustuu vastavuoroisuudelle haluta kuulla toista ihmistä. Sen on tutkittu olevan hyvä tapa jakaa tietoa ja samalla se lisää osallisuuden kokemusta. (Mile, Pilat & Vucovič 2020, 36.)

Aiheeksi valikoitui sukupolviyhteistyö sen monipuolisuuden takia, sillä se yhdistää varhaiskasvatuksen ja ikääntyneet. Näin ollen yhdistyy kaksi kiinnostavaa aihetta. Sosionomin ammattiosaamisella on mielestämme sukupolviyhteistyöhön annettavaa. Toimeksiantajaksi valikoitui Riihisärkän hoivakoti ja osallistujaksi Soutajanpuiston päiväkotia. Toiminnallisen opinnäytetyömme tarkoituksena on lisätä tietoisuutta ikääntyneiden ja varhaiskasvatuksen välisestä toiminnan mahdollisuuksista ja sen vaikutuksista hyvinvoinnin ja osallisuuden kokemukseen. Tavoitteena oli luoda toimeksiantajan toiveesta yhteinen tapahtuma, jossa mukana on lapsia varhaiskasvatuksesta sekä vanhukset hoivakodista, ja luoda sitten tuotoksena ohjeistus kyseisen tapahtuman järjestämiselle. Opinnäytetyö etenee konstruktivistisen mallin mukaan.

Opinnäytetyön raportissa avataan ensin sukupolviyhteistyön teoriaa ja sen jälkeen tärkeimmät näkökulmat varhaiskasvatukseen sekä ikääntymisen tietoperustaan liittyen. Seuraavaksi käsitellään menetelmiä, prosessin eri vaiheita ja tuotos. Lopussa on pohdintaa ammatillisesta kasvusta sekä jatkokehittämismahdollisuuksista.

2 Sukupolviyhteistyö

2.1 Sukupolviyhteistyön periaatteet

Sukupolvella on yksinkertaistettuna kaksi merkitystä: biologinen ja sosiaalinen. Biologisella tarkoitetaan henkilön asemaa perheenjäsenten ketjussa. Sosiaalinen taas tarkoittaa samana historiallisena ajankohtana syntyneitä ihmisiä. Sukupolvien välisestä kanssakäymisestä voidaan puhua ikäpolvitoimintana, joka kattaa kaiken sellaisen toiminnan, joka tuo yhteen eri-ikäisiä ihmisiä olivatpa he sitten saman perheen jäseniä tai eivät. (Saarenheimo ym. 2013, 14.)

Sukupolvi käsitteenä on hyvin laaja ja sen ajatellaan lähtevän jo liikkeelle sukupolvien historiallisista muutoksista. Se voi sisältää erilaisia arvoja ja toimintatapoja sekä niiden vaikutuksia nykyhetkeen. Usein ajatellaan, että sukupolviyhteistyö olisi konkreettista ikääntyneiden sekä lasten yhteistoimintaa, mutta sen lähtökohdat ajatellaan olevan jo näiden asioiden yhteys. (Saarenheimo ym. 2013, 83.) Maailma muuttuu jatkuvasti, ja nykyajan lapsilla on täysin erilainen käsitys maailmasta verrattuna tämän hetken ikääntyneisiin, kun nämä olivat itse esimerkiksi viisivuotiaita. Tiedon jakaminen toiselle on sukupolviyhteistyön yksi hienoimmista asioista.

Ikäpolvien keskinäiset suhteet ja eri-ikäisten ihmisten välinen arvostus, välittäminen ja solidaarisuus ovat oleellisia hyvinvointi- ja elämänlaatutekijöitä ikääntyvässä yhteiskunnassa. Yksilön kehittyminen edellyttää aina sukupolvien välisiä suhteita. Lisäksi erilaiset yhteisöt hyötyvät siitä, että niihin kuuluu kaiken ikäisiä ihmisiä, jotka ovat tiiviissä vuorovaikutuksessa keskenään. Sekä nuoret että vanhat haastavat toisiaan, mutta myös tuovat toisilleen positiivisia vaikutteita. (Saarenheimo ym. 2013, 10–14.) On myös tutkittu, että sukupolviyhteistyö antaa voimia ikääntyneille kokeilla kaikkea uutta, mitä he eivät muuten kokeilisi esimerkiksi jonkinlaisen liikuntaharrastuksen muodossa. Lapset innostavat ikääntyneitä liikkumaan ja näin ollen tämä parantaa ikääntyneiden fyysistä toimintakykyä (Maijala 2011, 52–56).

Sukupolviyhteistyön tärkein ajatus on, että eri-ikäiset ihmiset toimivat keskenään ja samalla voivat jakaa omaa tietoa, taitoa sekä tietämystään eri asioista toisilleen. Ihmisten ei tarvitse tuntea toisiaan entuudestaan eikä olla esimerkiksi sukua toisilleen. Sukupolviyhteistyössä on pääajatuksena nimenomaan kokempohjainen keskustelu ja tämän kautta uuden oppiminen eli kokempohjainen oppiminen. (Mile ym. 2020, 6–7.) Tässä opinnäytetyössä sukupolviyhteistyön osapuolia ovat varhaiskasvatusikäiset lapset sekä hoivakodissa asuvat ikäihmiset.

2.2 Osallisuus sukupolviyhteistyössä

Osallisuus on kuulumista ja kuulluksi tulemistä, jossa ihminen kokee olevansa tärkeä osa suurempaa kokonaisuutta. Hän tulee kuulluksi sellaisena kuin on, ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa sekä omaan elämäänsä että yhteisiin asioihin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023, 17.) Sen lähtökohdana on yksilötasolla osallisuuden omaehtoisuus ja omakohtaisuus. Osallisuutta käsitteenä voidaan lähestyä eri näkökulmista: osallisuus yhteiskunnassa, yhteisöissä ja omassa elämässä. Osallisuus yhteiskunnassa liittyy mahdollisuuteen osallistua päätösten tekoon, kun taas yhteisöissä se voi tarkoittaa, että yksilö on kiinnittynyt johonkin yhteisöön tai ympäristöön, johon hän tuntee kuuluvansa. Osallisuus omassa elämässä liittyy voimaantumisen kokemukseen (empowerment), omaan identiteettiin ja elämänhallintaan. Keskeisin näkökulma on, että yksilö kokee kuuluvansa johonkin yhteisöön ja voi siinä hyvin. (Jämsén & Pyykkönen 2014, 9, 35.)

Osallisuus sukupolviyhteistyössä liittyy sekä lasten että ikääntyneiden jaettuun yhteenkuuluvuuden kokemukseen ja tunteeseen. Ikäpolvien yhteys luo turvaa niin nuorille kuin vanhoillekin, mutta se voi myös haastaa muuttamaan vakiintuneita tottumuksia ja toimintatapoja. Nämä muutokset ovat kuitenkin välttämättömiä ihmisten inhimilliselle kasvulle. Ikäpolvien välinen dialogi on tärkeää, jotta voimme ymmärtää, mistä tulemme, keitä olemme ja mitä haluamme saavuttaa. Kyse on myös siitä, miten eri-ikäiset ihmiset ymmärtävät

ja hahmottavat toistensa ajattelu- ja toimintatapoja ja miten yhteisöissä, koja tarpeita (Saarenheimo ym. 2013, 14–16.)

Sukupolvien välisellä oppimisella voi olla myös myönteinen vaikutus koko yhteiskuntaan edistämällä sosiaalista osallisuutta ja hyväksyntää monikulttuurisissa yhteisöissä. Eri-ikäisten väliset suhteet tukevat oppimista sekä oppijan että opettajan rooleissa. Näin ollen sekä lapsi voi oppia ikääntyneeltä, mutta myös ikääntynyt voi oppia lapselta. (Cortellesi ym. 2018, 7.)

Sukupolvien välisessä oppimisessa oppiminen ei tapahdu sen takia, että joku (opettaja) opettaisi tietyn asian, vaan siksi, että ihmisille annetaan mahdollisuus kokea aitoja kokemuksia toista sukupolvea edustavan henkilön kanssa (Mile ym. 2020, 7). Tällä voi olla positiivisia vaikutuksia siihen, että stereotypiat ja kielteiset asenteet eri ikäryhmiä kohtaan murtuvat ja kulttuuriperintöä jaetaan sukupolvien kesken. (Cortellesi ym. 2018, 7.)

2.3 Osallisuus varhaiskasvatuksen ja vanhuuden näkökulmasta

Osallisuus on tärkeää jo varhaislapsuudesta lähtien ja sitä on korostettu varhaiskasvatussuunnitelmassa. Osallisuudella tarkoitetaan läsnäoloa ja aina lasta kunnioittavaa vastavuoroista keskustelua aikuisen sekä lapsen välillä. Jo pienikin lapsi voidaan osallistaa esimerkiksi erilaisiin valintoihin, vaikka hänen kielenkehityksensä ei välttämättä olisi selkeää. Lapsen osallisuuden tärkeydestä on tutkittu, että se kehittyy, kun lapsi on muiden lasten sekä aikuisten kanssa tekemisissä. Lapsen osallisuutta tukee parhaiten se, että lapsi tulee aidosti nähdyksi ja ymmärretyksi. Lapsi tulee aina osallistaa päätöksentekoon, jos se on suinkin mahdollista. (Järvinen & Mikkola 2015, 17.)

Sukupolvien hyvinvoinnin katsotaan lähtevän liikkeelle jo lapsuudessa lapsen kasvuympäristöstä sekä varhaiskasvatuksesta, jonka toimintaa säätelee laki. Lapsen kasvuympäristön muodostaa lapsen koti, päiväkot, harrastukset ja muut läheiset ihmiset. (Lahikainen & Paavonen 2011, 91.) Kun ajatellaan lapsen hyvinvointia, niin katseella, eleillä, teoilla ja sanoilla on vaikutusta lapsen

kokonaisvaltaiseen kasvuun ja kehitykseen (Ahtola 2016, 14). Tämän lisäksi myös hyvinvointi lapselle rakentuu peruspalikoista, joita ovat esimerkiksi turvallisuuden tunne sekä myönteinen minäkuva itsestä (Fattore, Mason & Watson 2009, 61).

Jokaisella ihmisellä on tarve kuulua yhteisöön. Lapsen ensimmäinen yhteisö on monesti varhaiskasvatus. Varhaiskasvatuksen tavoite on edistää lapsen hyvinvointia sekä tukee kasvua, kehitystä ja oppimista monialaisesti. (Opetushallitus 2022,9.) Lapsen hyvinvointia edistetään monin tavoin varhaiskasvatuksessa, joista yksi tärkeä osa-alue on leikki. Lapsen erilaiset leikkikokemukset tukevat osallisuutta ja hyvinvointia, mutta myös kehittää lapsen omaa ajattelutapaa sekä harjoittaa erilaisia taitoja (Heinonen 2016, 17).

Väestö vanhenee nopeasti Suomessa. Syitä tälle on eliniän piteneminen sekä syntyvyyden aleneminen suurten ikäluokkien jälkeen 1950-luvulta lähtien. Kaiken kaikkiaan ikääntyvät ja ikääntyneet ovat ominaisuuksiltaan ja elämäntilanteiltaan ja taustoiltaan erilaisia. (Sankari, Jyrkämä 2001, 268-269.) Vanheneminen voi aiheuttaa usein sosiaalista eristäytymistä ja sosiaaliset kontaktit voivat vähentyä iän myötä. Yleisesti ottaen ikääntyneelle tärkeimmän tukiverkoston muodostaa lähisukulaiset, etenkin lapset ja lasten lapset. (Raitanen, Hänninen, Pajunen & Suutama 2005, 515.)

Yhteiskunta vaikuttaa siihen, millaiseksi vanhana oleminen ja vanheneminen muodostuu. Sosiaalinen vanheneminen eroaa kronologisesta, biologisesta ja psykologisesta vanhenemisestä siten, että sosiaalinen vanheneminen tapahtuu yhteiskunnassa ja suhteessa vallitseviin olosuhteisiin. Iäkäs ihminen on osa erilaisia yhteisöjä ja ryhmiä, mutta on osa myös omaa yhteiskuntaluokkaa ja aluettaan. Näin ollen elämisen puitteet luovat erilaiset edellytykset vanhenemiselle. (Sankari & Jyrkämä 2001, 276.)

Vaikka usein ajatellaan, että ikääntynyt väestö kuluttaa resursseja, jotka muuten menisivät nuorille, yhä useammin nähdään, että ikääntyneet voivat itse asiassa olla arvokas resurssi, jota lapset ja nuoret tarvitsevat. Kun iäkkäät osallistuvat nuoremman sukupolven hyvinvoinnin edistämiseen, se tuottaa niin vanhoille kuin nuorille merkityksellisyyden tunnetta ja hyödyttää molempia osapuolia.

Erityisesti ikääntyneille tällaisten kohtaamisien merkitys on suuri henkisen hyvinvoinnin kannalta. (Parker 2016.) Tutkimukset osoittavat, että eläkeiässä muiden kanssa yhdessä oleminen ja yhteinen tekeminen tukevat merkittävästi mielen hyvinvointia ja edistävät sen ylläpitämistä. Yhteinen tekeminen lisää kokemuksia hyödyllisyydestä ja tarpeellisuudesta, samalla tarjoten mahdollisuuden oppia uusia asioita ja kokea yhteenkuuluvuutta. Jotta aito osallisuus toteutuisi, vaatisi se sellaista yhteiskuntaa, jossa kaikkia ikäryhmiä kohdeltaisiin tasa-arvoisesti eikä ketään syrjittäisi iän perusteella. (Haarni, Viljanen & Hansen 2017, 38-39.) Osallisuus onkin merkittävä osa elämän kokemista mielekkäänä ja merkityksellisenä. Kaikilla ihmisillä, iästä riippumatta, on halu tulla ymmärretyiksi ja huomioiduiksi omalla tavallaan, kuulua yhteisöön ja osallistua heille merkityksellisten asioiden edistämiseen. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2023, 13.)

Eläkeikäisten hyvinvoinnille on myös keskeistä iäkkäiden ihmisten arvostus, itsenäisyyden kunnioittaminen sekä yhdenvertaisten palvelujen saatavuus. (Haarni ym. 2017, 39.)

Keskeinen näkökulma osallisuuden toteutumisessa on ikääntyneen toimintakyky. Olennaista on tarkastella, miten fyysinen sairaus tai rajoite vaikuttaa koettuun toiminnalliseen itsenäisyyteen (Raitanen ym. 2004, 194). Vanhuspalvelulaki velvoittaaakin muun muassa tukemaan ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä parantaa ikääntyneen väestön mahdollisuutta osallistua elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen kunnassa.

3 Lapsuus ja varhaiskasvatus

3.1 Varhaislapsuus

Varhaislapsuus on tärkeä vaihe ihmiseksi kasvamisessa, joka tulee näkymään aikuisuuteen saakka. Varhaislapsuus käsittää ikäkaudet nollasta kuuteen ikävuotta. (Pulkkinen, Ahtonen & Ruoppila 2023, 34.) Keskitymme tässä opinnäytetyössä varhaislapsuuteen, koska opinnäytetyömme koskee varhaiskasvatusikäisiä lapsia.

Lapsi kehittyy varhaislapsuudessa paljon ja kehitys on huimaa. Fyysinen kasvu näkyy pituuden kasvuna, johon lapsi tarvitsee riittävästi unta, ravintoa ja huolenpitoa. Motorinen kehitys näkyy esimerkiksi taitoina oppia ensin kävelemään ja sen jälkeen juoksemaan. Kielen kehitys alkaa vauvalla jo jokeltelusta, josta se kehittyy lopulta sanoiksi ja siitä lauseelliseksi puheeksi. Lapsen muisti kehittyy ja hän oppii muistamaan asioita menneestä, pitkäkestoinen muisti paranee. Sosiaaliset taidot lähtevät myös jo vauvasta asti etenemään ja sillä, miten vauvan kanssa ollaan vuorovaikutuksessa pienestä asti, on suuri merkitys edetessä keskilapsuuteen. Lapsi muodostaa myös kiintymissuhteen häntä hoitaviin aikuisiin jo ennen yhden vuoden ikää. (Pulkkinen ym. 2023, 42–44.)

On tutkittu, että tärkein sosiaalinen, emotionaalinen ja tiedollinen tuki, joka toimii lapselle tiedonvälittäjänä, on perhe. Lapsi on täysin riippuvainen vanhemmastaan ja vanhemman huolenpito on pohjana lapsen kehitykselle ja kasvulle. Varhaislapsuudessa ei ole tärkeää se, että olisi mahdollisimman paljon virikkeellistä tekemistä, vaan on tutkittu, että aika, kun ei tarvitse tehdä mitään on aivojen kehityksen kannalta hyvin tärkeää. Silloin lapsen aivot rakentavat identiteettiä ja omaa minäkäsitystä ja prosessoivat menneisyyttä sekä tulevaisuutta. (Pulkkinen ym. 2023, 100–101.)

On myös tärkeää muistaa, että lapsi oppii itsensä sekä toisten ihmisten kunnioittamisen aikuisen ihmisen kautta mallintamisen avulla. Kun lapsi näkee

aikuisen osoittavan kunnioitusta vastapuoleiselle ihmiselle, omaksuu lapsi omaan käytökseensä samoja tapoja toimia. Erityisen merkityksellistä tässä on se, että lapsi oppii myös kunnioittamaan ja arvostamaan sellaista ihmistä, joka on mahdollisesti heikossa asemassa. (Mattila 2011, 80.)

3.2 Varhaiskasvatus Suomessa

3.2.1 Varhaiskasvatussuunnitelma

Suomessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on opetushallituksen antama määräys, kuinka varhaiskasvatussuunnitelmat tulee laatia ja kuinka varhaiskasvatusta toteutetaan. Tämä ohjaa varhaiskasvatuksen järjestämistä ja toteutumista jokaisessa Suomen valtion varhaiskasvatuksessa. Suomessa varhaiskasvatussuunnitelma on jaettu kolmeen eri kokonaisuuteen. Nämä kokonaisuudet ovat valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä lasten henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. (Opetushallitus 2022, 7.)

Varhaiskasvatuslaki on määrännyt, että jokaisen lapsen tulee saada suunnitelmallista ja tavoitteellista varhaiskasvatusta mahdollisista haasteista huolimatta. Tämän takia jokaiselle lapselle suunnitellaan aina henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jossa määritellään kasvulle tarkemmat tavoitteet yhdessä huoltajan kanssa. Suunnitelmaa päivitetään yleensä kerran vuodessa. Suunnitelman laatii ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja ja hänen on tärkeää huomioida aina lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksen kohteet sekä myös yksilölliset tarpeet. (Opetushallitus 2022, 8–10: Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Pedagogista toimintaa varhaiskasvatuksessa kuvastaa kokonaisvaltaisuus. Pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa lähtee aikuisten ja lasten vuorovaikutuksesta sekä heidän yhteisestä toiminnastansa. Toiminnan on tarkoitus edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, osaamista ja laaja-

alaista oppimista. Toiminnan suunnittelussa on tärkeää muistaa, että henkilöstö suunnittelee toiminnan aina niin, että se vastaa varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa, mutta on tärkeää muistaa osallistaa lapset myös mukaan suunnitteluun. (Varhaiskasvatussuunnitelma 2022, 38.)

Kokonaisvaltaista pedagogista suunnittelua ryhmän opettaja voi helpottaa varhaiskasvatussuunnitelmassa (2022, 38) olevalla kuvalla laaja-alaisesta osaamisesta (Kuvio 1). Kuvassa lähtökohta on varhaiskasvatuksen arvoperusta, jonka ympärille kaikki muu rakentuu. Kuvan tarkoitus on kertoa, että lapsi tarvitsee keskiössä olevia asioista ensin ympärilleen ja tämän jälkeen sitä ruvetaan laajentamaan. Laaja-alaisen osaamisen viitekehyksiä on yhteensä kuusi. Niiden tarkoitus on kehittää lasta niin yksilönä kuin yhteisön jäsenenä. Tätä tukee monipuolinen ja hyvin suunniteltu pedagoginen toiminta. (Opetushallitus 2022, 25.)



Kuvio 1. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, 38).

3.2.2 Minä ja meidän yhteisömme oppimisen osa-alueena

Varhaiskasvatussuunnitelmassa oppiminen kuvataan aina oppimisen osa-alueilla. Oppimisen osa-alueet jaetaan viiteen eri ryhmään, joita ovat: kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni ja kasvan, liikun ja kehityn. (Opetushallitus 2022, 42.)

Meidän opinnäytetyössämme aihe liittyy keskeisesti aihealueeseen Minä ja meidän yhteisömme. Aihealue käsittää lasten kyvyn ymmärtää toisenlaisia tapoja toimia verrattuna kodin omiin tapoihin ja arvoihin. Tätä lähestytään eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmasta. Tässä voidaan käyttää monipuolisesti erilaisia ilmaisukeinoja esimerkiksi sadut, musiikki, kuvataide, draama, vierailut tai lähiyhteisön tapahtumat. Tämä osa-alue tukee lasten ymmärrystä laaja-alaisesti ajatteluun, osaamiseen ja vuorovaikutukseen. (Opetushallitus 2022, 46.)

Sukupolviyhteistyö on vahvasti läsnä, kun pohditaan esimerkiksi mennyttä, nykyistä ja tulevaa. Lapsille on tärkeää tietää historiasta ja voidaan tarkastella esimerkiksi kasvuympäristön moninaisuutta. Tähän voidaan käyttää esimerkiksi keinoja tutustumalla lasten isovanhempien historiaan erilaisten kirjojen ja leikkien kautta tai jopa niin, että isovanhemmat pääsevät osaksi varhaiskasvatusta ja tutustumaan lapsenlapsen kanssa päiväkotiin. Tavoite on, että lapsi ymmärtää jokaisen olevan samanarvoinen iästä riippumatta. (Opetushallitus 2022, 47.)

3.3 Osallisuus lapsuudessa

Suomessa nimi "varhaiskasvatus" on otettu käyttöön ensimmäisen kerran vuonna 1974. Tätä ennen Suomessa varhaiskasvatuksesta on puhuttu nimellä "kouluikäisten lasten kasvatus ja hoito". Uusi nimike, joka keskittyi pelkästään alle kouluikäisiin lapsiin, on otettu käyttöön vuonna 2015, kun uusi varhaiskasvatustalaki astui voimaan. (Koivula, Siippainen, Eerola-Pennanen & Böök 2022, 26.)

Suomen varhaiskasvatuslaki (540/2018) 2 § määrittää, että varhaiskasvatus on kokonaisuus lapsille suunnattua suunnitelmallista, tavoitteellista opetuksen ja hoidon mukaista toimintaa. Varhaiskasvatuksen tulee edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista mahdollisuuksien mukaan huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä vahvistaen tasa-arvoa ja estäen syrjäytymistä. Lapset, jotka ovat iältään 0–6-vuotiaita, ovat varhaiskasvatusikäisiä (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Varhaiskasvatusta toteutetaan Suomessa päiväkotina, avoimena varhaiskasvatuksena tai perhepäivähoitona. Myös esikoululaiset ovat oikeutettuja varhaiskasvatukseen ennen esikoulupäivää ja esikoulupäivän jälkeen. Kaupunki tai kunta järjestää jokaiselle lapselle varhaiskasvatusta, jota lapsen huoltajat ovat hakeneet. Varhaiskasvatuspaikka tulee olla sellainen, että se on perheelle helposti saavutettavissa. Kaupunki tai kunta järjestää varhaiskasvatusta itse tai ostavat sitä yksityiseltä palveluntuottajalta. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristön tulee olla aina sellainen, joka edistää lapsen monipuolista kehitystä. (Opetushallitus 2022, 14–16.)

Laadukas varhaiskasvatus on tärkeä osa jokaisen lapsen arkipäivää riippumatta vanhempien työllisyystilanteesta. Se tukee lapsen henkistä ja fyysistä kasvua ja se nähdään erityisen hyödyttävänä myös heille, jotka ovat sosiaalisesti haavoittuvassa asemassa. (Duodecim 2017.)

4 Vanhuus

4.1 Ikääntyminen

Vanhuuden määrittely perustuu usein kronologiseen eli kalenteri-ikään, ja monissa maissa 60 tai 65 vuotta on määritelty ikääntyneeksi henkilöksi. Kuitenkin tarkempi käsitys iästä saadaan, kun otetaan huomioon paitsi henkilön biologinen ikä myös hänen toimintakykynsä ja terveydentilansa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013, 19). Lain ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (980/2012) eli niin kutsutun vanhuspalvelulain mukaan iäkkäällä henkilöllä tarkoitetaan sellaista yksilöä, jonka fyysinen, kognitiivinen, psyykinen tai sosiaalinen toimintakyky on heikentynyt korkean iän myötä alkaneiden, lisääntyneiden tai pahentuneiden sairauksien tai vammojen vuoksi taikka korkeaan ikään liittyvän rappeutumisen takia.

On kuitenkin tärkeä tiedostaa, että elinajanodote on kasvanut 20 tai jopa 30 vuodella verrattuna edellisiin sukupolviin. Siksi vanhuuden eri rooleja ja eri elämänvaiheita on syytä pohtia uudelleen. (Rantanen & Koivunen 2022, luku Vanhuus.) Kronologinen ikä ei näin ollen mielletä enää merkityksellisenä elämänsulun ja identiteetin määrittäjänä, vaan vanheneminen liitetään olennaisesti enemmänkin toimintakyvyn heikkenemiseen (Pirhonen, Tuominen, Jolanki & Jylhä 2019, 105).

Vanhuus tuo mukanaan monenlaisia muutoksia kuten muutoksia psyykkisessä ja fyysisessä kehityksessä. Psyykkisiin muutoksiin kuuluu kognitiivisten toimintojen eli tiedonkäsittelyssä tarvittavien toimintojen heikkeneminen, joihin kuuluu havaintotoiminnot, psykomotoriikka, tarkkaavaisuus, ajan ja tilan hahmottaminen, kielelliset toiminnot, toiminnanohjaus sekä muistaminen ja oppiminen (Raitanen ym. 2004, 76–77). Nykyisin ikääntyneillä yksi merkittävimmistä haasteista onkin muistisairaudet, joka vaikuttaa myös psyykkisiin toimintoihin (Kulmala 2019, 13). Fyysiset muutokset ilmenevät kehon ja elimistön muutoksissa kuten luiden rakenteen ja lihasvoiman

heikentymisessä, motorisissa muutoksissa (Heikkinen, Jyrhämä & Rantanen 2013, 136, 141, 143) sekä aistitoimintojen heikkenemisessä, erityisesti näön ja kuulon heikentymisessä (Raitanen ym. 2004, 77). Ikääntyessä myös kaatumisriski kasvaa merkittävästi. Kaatumiset sekä matalalta putoamiset ovat ikäihmisten yleisin tapaturmatyyppi. (Kulmala 2019, 13). Vanhenemiseen liittyvät toiminnanrajoitteet ja sairaudet johtavat yleensä avun tarpeen lisääntymiseen ja mahdollisesti elinympäristönkin muutoksiin. Oman toimintakyvyn muutokset voivat tehdä arjesta kotona vaikeampaa, mikä voi tarkoittaa sopivampaan asuntoon tai asumisjärjestelyyn muuttamista (Kulmala 2019, 14).

Erilaisista vanhuuden tuomista muutoksista huolimatta, ihmisen oma kyky sopeutua vanhuuden tuomiin muutoksiin määrittää kuinka vanhuus ikävaiheena koetaan. Se miten vanhuus näkyy ja ilmenee ihmisen elämässä, on hyvin yksilöllistä. Sitä muokkaa niin eletyn elämän vaikutukset kuin perinnölliset piirteetkin. Eroavaisuudet koulutuksessa, työhistoriassa ja saavutetussa elintasossa vaikuttavat myös vanhuudessa, esimerkiksi vaikuttaen ylläpitämällä eriarvoisuutta tai mahdollisuuksissa saada apua omaan tilanteeseensa. (Raitanen, Hänninen, Pajunen & Suutama 2004, 193–194.)

4.2 Hyvinvointi vanhuudessa

Olenainen osa ikääntyneiden hyvinvointia on elämänlaadun monipuolinen tukeminen. Elämänlaatua voidaan tarkastella neljästä eri näkökulmasta, joihin katsotaan kuuluvan fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja elinympäristön ulottuvuudet. Vaikka jokainen ulottuvuus muodostaa omat näkemyksensä, ovat ne myös yhteydessä ja vaikuttaen toisiinsa. (Kulmala 2019, 20.)

Fyysiseen ulottuvuuteen kuuluu terveydentila, tahtotila, fyysinen kunto ja kyky selviytyä arjesta. Toimintakyvyn heikkeneminen ja sairaudet voivat rajoittaa ikääntynyttä merkittävästi arjessa selviytymisen näkökulmasta, esimerkiksi kävelemisen vaikeuden kautta. Näin ollen liikunnan merkitys ja tärkeys korostuu

vanhetessa. Fyysiset oireet voivat vaikuttaa myös mielen virkeyteen. (Kulmala 2019, 23.)

Psyykinen ulottuvuus tarkoittaa mielen hyvinvointia. Mielen hyvinvointiin katsotaan kuuluvan psyykkiset voimavarat, vaikuttamismahdollisuudet omaan elämään, toiveikkaus ja elämönhallinnan tunne, hyvät sosiaaliset suhteet ja myönteinen käsitys omasta itsestä ja kehittymismahdollisuuksista. (Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2023). Ikääntyneiden mielenterveyttä ei ole käsitelty julkisessa keskustelussa niin paljon kuin esimerkiksi lasten, nuorten tai työikäisten osalta. Usein ikääntyneiden kohdalla nousee esille enemmänkin fyysinen kunto eli toimintakykyyn ja terveyteen liittyvät puolet, jotka saattavat osaltansa peittää taakseen mahdollisen psyykkisen kärsimyksen. Mielenterveyspalveluiden niukkuus sekä ammattilaisten osaamisen ja tietämyksen puute ei myöskään auta mielenterveysongelmien havaitsemisessa. (Heikkinen ym. 2013, 373–377.)

Elämänlaadun sosiaalisessa ulottuvuudessa korostuu ihmissuhteet ja niiden laatu. Vuorovaikutus ja kohtaaminen ihmisten kanssa on tärkeää ja ne lisäävät muun muassa henkistä jaksamista. Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa on tärkeä ymmärtää myös epäasiallisen käytöksen vaikutus ikääntyneeseen, jolla voi olla suurikin vaikutus hyvinvointiin. (Kulmala 2019, 26-27.) Lisäksi vanhuudenajan yhtenä suurimpana myöskin mielenterveyttä uhkaavana tekijänä nähdään olevan yksinäisyys. Yksinäisyyttä lisäävä syy voi olla suomalaisessa kulttuurissa, jossa vallitsee yksin pärjäämisen ajatus. Se osaltaan vaikuttaa myös ikääntyneiden näkemyksiin toisten ihmisten seuraan hakeutumisesta ja avunpyytämisestä ja sen vastaanottamisesta. (Heikkinen ym. 2013, 374–376.)

Neljäs elämänlaadun ulottuvuus on elinympäristö. Ympäristön tärkeys voi näkyä siinä, kuinka se onnistuu vastaamaan ikääntyneen tarpeita. Jos elinympäristö vaihtuu, se vaatii ikääntyneeltä sopeutumiskykyä, joka voi asettaa ikääntyneen haavoittuvasen asemaan. Esimerkiksi hoiva- ja hoitokodeissa ympäristön merkitystä voidaan tarkastella toiminnallisuuden, omien voimavarojen käyttämisen ja avun saannin mahdollisuuksien tarjoajana. Sen voi toisaalta

ajatella tarjoavan sekä yhteisöllisyyttä sekä yksityisyyttä, joka voi olla myös ongelma riippuen ikääntyneen yksilöllisten piirteitten mukaan. (Kulmala 2019, 29.)

5 Aiemmat opinnäytetyöt ja tutkimukset

Sukupolviyhteistyöhön liittyen on tehty useita opinnäytetöitä ja tutkimuksia, joista löytyy samankaltaisia tavoitteita; niissä korostetaan sukupolvien välisen vuorovaikutuksen vahvistamista, jossa osallisuuden kokemus on tärkeässä asemassa. Vuorovaikutuksen lisäämistä ja vahvistamista sukupolvien välille oli toteutettu toiminnallisoin keinoin, ja niistä on syntynyt esimerkiksi käytännönläheisiä toimintamalleja vuorovaikutteiselle sukupolviyhteistyölle varhaiskasvatuksen ja vanhushpalvelujen välille. Esimerkiksi Juntusen ja Mikkolan (2017) opinnäytetyössä ”Yhdessä tekemisen iloa” kuvaillaan, kuinka järjestämällä toimintakertoja varhaiskasvatusikäisten lasten sekä ikääntyneiden välillä, saadaan heidän vuorovaikutustaan vahvistettua. Toimintakerroilla on käytetty luovia menetelmiä kuten musiikkia ja kädentaitoja hyödyksi. Toimintakerroista saatujen palautteiden mukaan toiminta oli niin ikääntyneille kuin lapsille mieluista ja piristävää ja tuotoksena syntyi toimintamalli sukupolviyhteistyön toteuttamiseksi.

Lisäksi Ilona Riihisen opinnäytetyössä ” Sukupolviyhteistyö – arjen rikastuttaja varhaiskasvatuksessa ja vanhushpalveluissa” (2020) oli myös tehty toimintamalli vanhushpalveluiden ja varhaiskasvatuksen välille luomalla toiminnallinen ideapankki ja vuosikello. Riihisen opinnäytetyössä käytettiin haastattelua tiedonkeruumenetelmänä, mutta toimintatuokiota ei järjestetty vaan tuotosten suunnittelu ja luominen perustui haastatteleamalla saatuihin tietoihin sekä aiheeseen liittyvään teoriaan.

Tuulikki Ukkonen-Mikkola on tehnyt väitöskirjan vuonna 2011 ikääntyneiden ja lasten välisestä kohtaamisesta ikäihmisten palveluasumiskeskuksessa. Hän kertoo tutkimuksessaan, että yhteinen palvelukeskus tarjoaa kohtaamisia niin

arkisissa asioissa kuten ruokailuissa ja ulkona sekä suunnitellusti aamupiireillä tai ohjatuissa tuokioissa. Ukkonen-Mikkola (2011, 154–155) mainitsee tutkimuksessaan, että tämä tuki lasten itsetuntoa ja kehitti sosiaalisia taitoja. Ikääntyneille tämä oli myös tärkeää, koska samalla se toi vaihtelua heidän arkeensa sekä kohtaamiset lasten kanssa olivat heille merkityksellisiä. Tämä tuki samalla niin ikääntyneiden kuin lasten ja henkilökunnan osallisuutta.

Aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden vuotta vietettiin 2012. Vanhustyö järjesti Suomessa vuosina 2011–2013 Elämän kulku ja ikäpolvet kehittämishankkeen. Tämän tarkoitus oli lisätä Suomessa sukupolvien välistä yhteistyötä ja samalla poistaa ikäihmisten yksinäisyyttä. Hankkeen yhtenä osana oli neljän polven treffit haastekampanja, jonka mukaan Suomessa tulisi lisätä sukupolviyhteistyötä (Saarenheimo ym. 2013, 11).

Kansainvälisestä näkökulmasta aihetta on tutkittu esimerkiksi tutkimuksessa ”Together old and young”. Tutkimuksessa havaittiin, että eri sukupolvien väliset kohtaamiset ovat merkittävästi vähentyneet, joka johtuu perheiden sosiaalisista muutoksista. Ennen sukupolvet asuivat monesti samassa taloudessa, mutta nykyisin ikääntyneet ja lapset asuvat erillään ja heidän välillään saattaa olla pitkiäkin välimatkoja. Nämä syyt ovat vähentäneet sukupolvien kohtaamisen mahdollisuuksia. (Cortellesi ym. 2018, 5-6.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tuotos

Toiminnallisen opinnäytetyömme tavoitteena oli mahdollistaa yhteinen tapahtuma ikääntyneille ja varhaiskasvatusikäisille lapsille sekä vahvistaa hyvinvoinnin ja osallisuuden kokemusta yhteisen toiminnan kautta. Tavoitteena oli luoda toimeksiantajan toiveiden mukaisesti tilaisuus, johon osallistuivat varhaiskasvatuksen lapset sekä hoivakodin asukkaat, ja tuottaa ohjeistus tapahtuman järjestämiselle. Tapahtumaan osallistumiselle asetettiin matala kynnys, joten toiminnaksi valikoituivat yhteinen leivontahetki ja laululeikit, joihin kaikki osallistuivat omien kykyjensä ja kiinnostuksensa mukaan.

Opinnäytetyömme tuotos on ohjeistus tapahtuman järjestämiseksi, joka tukee jatkossa kaikkia, jotka haluavat järjestää sukupolviyhteistyötä edistävän tapahtuman. Ohjeistus on selkeä ja tiivis yhteenveto keskeisistä vaiheista, joita havaitsimme tapahtuman järjestämisessä tärkeiksi, ja se on helposti jaettavissa joko paperisena tai sähköisenä versiona.

7 Opinnäytetyössä käytetyt menetelmät

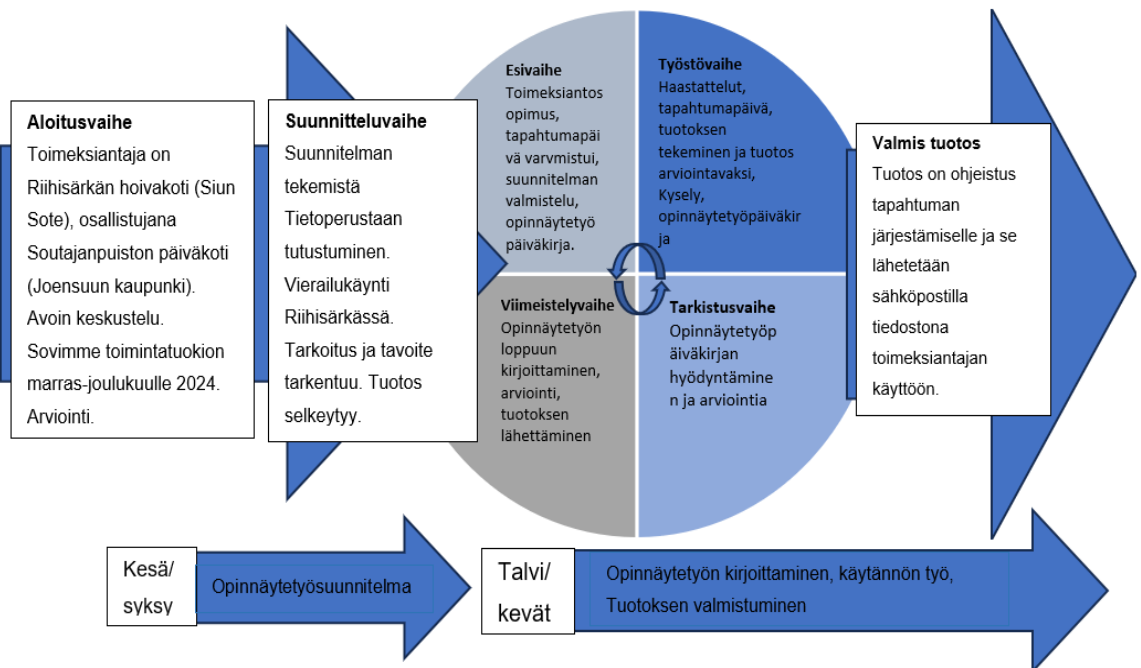
7.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisessa opinnäytetyössä tuodaan käytännön toteutuksen keinoin ohjeistusta, opastamista, toiminnan järjestämistä sekä järkeistämistä ammatilliseen kenttään. Käytännön toteutuksen lisäksi tärkeää on raportointi. Keskeisimpiä piirteitä toiminnalliselle opinnäytetyölle ovat sekä työelämälähtöisyys että käytännönläheisyys, mutta myös tutkimuksellisuus osoittaen riittävää tietojen ja taitojen hallintaa. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9-10.)

Toiminnallinen opinnäytetyö osoittautui meille sopivaksi tavaksi lähteä tutkimaan sukupolviyhteistyötä aiheena, koska pidimme ajatuksesta, että pääsemme käytännössä järjestämään ikäihmisille sekä varhaiskasvatusikäisille lapsille yhteistä toimintaa ja näin ollen yhdistämään heidät tapahtuman myötä. Koemme, että toiminnallinen opinnäytetyö mahdollistaa ammatillisen kehittymisen, sillä se mahdollistaa oppimisen kahdesta eri asiakasryhmästä: lapsista ja ikääntyneistä. Lisäksi katsomme hyödylliseksi sen, että toiminnallisesta opinnäytetyöstä syntyy jokin tuotos, josta on hyötyä tulevaisuudessa vaikkapa varhaiskasvatuksessa toimijoille sekä ikääntyneiden kanssa työskenteleville.

7.2 Opinnäytetyötä ohjaava malli

Valitsimme toiminnallisen opinnäytetyötämme ohjaavaksi malliksi Salosen (2013, 20) konstruktivistisen mallin. Valitsimme kyseisen mallin siksi, että se oli mielestämme sopiva meidän opinnäytetyöhömmö muun muassa sen lineaarisuuden vuoksi, mutta on kuitenkin malliltaan joustava mahdollisia muutoksia varten. Konstruktivistinen malli tarkoittaa sitä, että se mahdollistaa etenemisen järjestyksessä ja jota pystyy täydentämään sitä mukaa kun asiat tarkentuvat (Kuvio 2). Tässä ajatellaan myös oman reflektoinnin olevan tärkeää, jota voi toteuttaa jokaisessa vaiheessa. (Salonen 2013, 16.)



Kuvio 2. Opinnäytetyötämme konstruktivistinen malli (Mukaan Salonen 2013, 20).

Konstruktivistisissa mallissa nähdään tärkeänä sosiopedagoginen lähestymistapa, osallisuus ja yhteisöllisyys (Salonen 2013, 16). Malli sisältää erinäisiä vaiheita, joista erityisesti keskitytään perusteelliseen suunnitteluun ja osallisuuteen. Malli käsittää aloitus-, suunnittelu-, työstö-, tarkistus-, ja viimeistelyvaiheen. (Salonen 2013, 17-18.)

7.3 Tiedontuotannon menetelmät

Yleisesti ottaen kehittämistyössä voidaan käyttää monenlaisia menetelmiä, joiden avulla saadaan paljon tietoa, näkökulmia ja ideoita työskentelyn tueksi. Valittaessa sopivaa menetelmää, on olennaista tarkastella mihin tarkoitukseen ja millaista tietoa tarvitsee. Menetelmiä voi ja onkin myös hyvä käyttää useita, jotta kehittämistyöhön saadaan luotettavuutta. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 40.)

Käytimme tiedontuotannon menetelmänä aivorihtä, jossa pohdimme yhdessä toimeksiantajien ja työntekijöiden kanssa suunnitelmaamme tapahtumaa varten. Aivorihti on menetelmä, jonka avulla kannustetaan uusien ideoiden luomiseen. Ryhmässä, jossa aivorihtä käytetään, on yleensä 6–12 henkilöä, mutta sitä voidaan myös käyttää pienimmille ryhmille. Sen tarkoituksena on tuoda vapaasti ideoita esiin ilman perusteluita ja on myös tärkeää, että mitään ideaa ei arvostella. Ideat kootaan yhteen esimerkiksi lappuihin seinälle, josta niitä lähdetään hyödyntämään ja miettimään, esimerkiksi voisiko joitakin aiheita yhdistellä ja hyödyntää. (Ojasalo ym. 2015, 160–161.) Oli tärkeää saada tietää ja ideoita kenelle järjestimme ja mitä. Näin ollen saimme uusia ideoita ja vinkkejä toimintaympäristöstä.

Tapahtumassamme lasten ja vanhusten kanssa käytimme tiedontuotannon menetelminämme havainnointia, haastattelua ja kyselyä. Havainnointi tarkoittaa, että menee itse tarkkailemaan tilannetta, josta on tarkoitus saada tietoa ja erilaisia näkökulmia. (Ojasalo ym. 2015, 42.) Havainnoinnissa keskeisintä on se, että on selvillä, että mitä havainnointitietoa tarvitaan, mihin tarkoitukseen tietoa tarvitaan, millä tavalla tietoa saadaan ja kuinka itse havainnoitsijat vaikuttavat tiedon saamiseen (Vilkkä 2021, 80).

Havainnoimme tapahtumassamme lasten ja ikäihmisten keskinäistä vuorovaikutusta ja tapahtuman kulkua sekä sen ilmapiiriä. Tapahtuman loppupuolella haastattelimme myös niin tapahtumaan osallistuneita työntekijöitä sekä osallistujiakin. Käytimme teemahaastattelua. Teemahaastattelussa haastattelijalla on valmiit kysymykset, jotka esitetään kaikille samanlaisina,

mutta jossa ei kuitenkaan esiinny vastausta ohjaavia kysymyksiä (Ojasalo, ym. 2015, 41.)

Valmistelimme kysymyspaperin valmiiksi ennen tapahtumaa. Se sisälsi kolme selkeästi esitettyä kysymystä: Mistä pidit eniten, mitä muuta olisit kaivannut ja muuta sanottavaa. Tapahtuman jälkeen valmistelimme kyselyn tapahtumaan osallistuneille työntekijöille, yhteensä kuudelle henkilölle, josta vastasi neljä. Lähetimme linkin sähköpostitse kyselyyn ja jokainen sai vastata anonyymisti. Kysely on nopea ja tehokas tapa saada tietoa. Lisäksi sillä voidaan kerätä tietoa suurelta joukolta ihmisiä. Ongelmaksi voi koitua se, että sillä kerätty tieto saattaa jäädä liian pinnalliseksi. (Ojasalo ym. 2015, 121.)

7.4 Osallistamisen menetelmät

Ihmisiä voidaan kannustaa toiminnan kehittämiseen osallistavilla menetelmillä. Osallistavien menetelmien tarkoitus on, että jokainen ryhmään kuuluva pääsee suunnittelemaan toimintaa. Tässä tarkoituksena on korostaa ryhmän positiivista energiaa, lisätä ryhmän jäsenten luottamusta toisiinsa sekä samalla ohjata keskustelu- ja suunnittelutilannetta. (Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry 2005, 3.)

Osallistamisen menetelmissä meillä keskeisenä oli dialogisuus ja ryhmässä toimiminen. Ryhmässä toimiminen voi olla antoisaa ja tuloksellista. Vaikka ryhmässä toimitaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa, tapahtuu siinä myös kehitystä yksilötasolla kuten erilaisten sosiaalisten taitojen harjaantumista. (Raatikainen, Rahikka, Saarnio & Vepsä 2020, 141.)

Ryhmässä toimimiselle luonnollista on myös dialogisuus. Avoimen keskustelun käyminen eri toimijoiden välillä on tärkeää. Siinä on lähtökohtana refleктоiva toiminta, jossa otetaan kaikki tasapuolisesti huomioon ja kunnioitetaan toisia. (Raatikainen ym. 2020, 129.)

Osallisuuden kokemus on tärkeä kaikille ihmisille iästä riippumatta. Sosiaalinen osallisuus tukee ihmisten mielenterveyttä, ehkäisee yksinäisyyttä ja antaa

tunteen kuulua johonkin. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2023.) Luova toiminta ja esimerkiksi musiikin kuuntelu ovat keinoja, jotka muodostavat yhteisöllisen kokemuksen (Huhtinen-Hildén 2019, 27). Meidän opinnäytetyössämme näyttäytyi vahvasti osallisuuden tukeminen

Tapahtumapäivänä Riihisärkässä olimme jättäneet myös aikaa tarkoituksella vapaaseen keskusteluun ikäihmisten ja lasten välillä, johon myös loimme tunnelma taustalla soivan joulumusiikin avulla. Oli mukavaa huomata, miten keskustelu heidän välillään oli luontevaa ja toista kunnioittavaa. Vaikka he eivät tunteneet toisiaan, joulun teemana synnytti paljon keskustelua ja talon täytti mukava ja rento puheensorina. Olimme jakaneet vanhukset sekä lapset niin, että keskustelu ja tekeminen lasten ja vanhusten välillä toteutui.

7.5 Arviointimenetelmät

Arviota teimme dialogisesti keskustellen sekä tietoperustaa etsien. Tärkeäksi koimme avoimen keskustelun ja sitoutuneisuuden työskentelyyn. Kävimme avointa keskustelua niin työntekijöiden kuin osallistujien välillä. Dialogissa on kyse yhteisestä ajattelusta ja reflektoinnista. Siinä kuunnellaan toisia, puhutaan avoimesti ja kaikki osapuolet ovat tasa-arvoisessa asemassa. (Raatikainen ym. 2020, 129.)

Kirjoitimme myös opinnäytetyöpäiväkirjaa. Opinnäytetyöpäiväkirja on dokumentaatio omasta oppimisen prosessista. Siinä voidaan selittää auki erilaisia ratkaisuja ja päätöksiä opinnäytetyön suhteen ja se toimii muistin tukena. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 19.) Opinnäytetyöpäiväkirjaa aloitimme kirjoittamaan jo heti varhaisessa vaiheessa. Opinnäytetyön eri vaiheissa reflektioimme keskenään meidän toimintaamme ja palasimme aina lukemaan kirjoittamaamme tekstiä. Reflektointi on tärkeää ja sitä tapahtuu koko prosessin ajan (Salonen 2013, 16).

Kysely on nopea ja tehokas tapa saada tietoa. Lisäksi sillä voidaan kerätä tietoa suurelta joukolta ihmisiä. Ongelmaksi voi koitua se, että sillä kerätty tieto

saattaa jäädä liian pinnalliseksi. (Ojasalo ym. 2015, 121.) Pyysimme myös sähköpostiin lähetettävällä kyselyllä Riihisärkän hoivakodilta ja Soutajanpuiston päiväkodilta palautetta tapahtumasta ja sen järjestämisestä.

Valmistelemassamme kyselyssä oli muutamia rastivaihtoehtoja ja avoimia kysymyksiä. Vastausten perusteella tapahtuma oli onnistunut ja pidetty lasten sekä aikuisten keskuudessa. Kysely oli anonyymi ja päädyimme sähköiseen kyselyyn aikataulun vuoksi.

8 Opinnäytetyön prosessi

8.1 Aloitusvaihe

Opinnäytetyön aloitusvaihe kattaa aina kehittämistarpeen tai tehtävän ja toimintaympäristön, jossa se aiotaan toteuttaa. Prosessi alkaa, kun mietitään, ketä osallistuu ja miten osallistuu. On myös tärkeää muistaa selvittää mahdollisten toimijoiden sitoutuneisuus työskentelyyn. (Salonen 2013, 18-19.)

Aloitimme oman opinnäytetyöprosessimme keväällä 2024 miettien, mitä haluaisimme tehdä ja mistä aiheesta. Aihe tarkentui aika varhain, koska meitä molempia kiinnosti sukupolviyhteistyö aiheena, sillä se yhdisti niin varhaiskasvatuksen sekä ikääntyneet. Toinen meistä suoritti varhaiskasvatuksen sosionomin pätevyyden ja yhteisesti olimme kiinnostuneet ikääntyneiden hyvinvoinnista. Saimme tiedon, että Riihisärkän hoivakoti voisi olla mahdollisesti kiinnostunut yhteistyöstä, joten otimme heihin yhteyttä. Heidän kauttansa saimme kuulla, että kadun toisella puolella oleva Soutajanpuiston päiväkotivoisi olla myös kiinnostunut lähtemään mukaan. Aiheemme hyväksyttiin ja sovimme Riihisärkän hoivakodin sekä Soutajanpuiston päiväkodin kanssa, että palaisimme asiaan paremmin syksyllä.

Kävimme elokuussa 2024 juttelemassa Riihisärkän hoivakodilla, johon osallistui virikeohjaaja ja päiväkodin johtaja. Kartoitimme yhdessä, millaista toimintaa he toivoisivat meidän järjestävän. Lisäksi puhuimme ylipäättään

sukupolviyhteistyöstä ja miten he sen kokevat. Sovimme alustavasti, että tapahtuma tulisi olemaan mahdollisesti marraskuun lopulla tai joulukuun alussa. Aloitusvaiheessa tarkensimme vielä aihetta toimeksiantajan näkökulmasta.

8.2 Suunnitteluvaihe

Aloitusvaiheen jälkeen tapahtuu siirtyminen suunnitteluvaiheeseen. Tämä tarkoittaa sitä, että laaditaan suunnitelma kirjallisena. Suunnitelman tarkoitus on, että työskentely on huolellista, jonka takia se tehdään myös kirjallisena. Suunnitelmaan tulee merkata ylös tavoitteet, ympäristö, vaiheet, toimijat, menetelmät, aineistot, tiedonhankintamenetelmät, dokumentointitavat ja niiden käsittely. (Salonen 2013, 18-19.)

Aloitimme kirjoittamaan suunnitelmaamme elokuussa 2024.

Suunnitelmavaiheessa meille oli jo tarkentunut, että haluaisimme pitää tapahtuman Riihisärkässä vanhuksille sekä lapsille. Tähän voisi sisältyä esimerkiksi yhdessä leivontaa sekä musiikkia tai laululeikkejä. Lähdimme tekemään tutkimusta tietoperustasta ja mahdollisista aikaisemmista tutkimuksista aiheeseen liittyen. Suunnitteluvaiheessa alkoi myös tarkentumaan opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tästä syntyvä tuotos. Osallistuimme myös jokaiseen opinnäytetyön ohjaukseen, joita järjestettiin suunnilleen kerran kuukaudessa. Pyrimme tekemään työtä välillä itsenäisesti ja sovimme kerran viikossa yhteisen ajankohdan, jolloin työstimme suunnitelmaa yhdessä sekä etsimme tietoperustaa muun muassa kirjastosta.

8.3 Toteutuksen esivaihe

Kun suunnitteluvaihe on hyväksytty, siirrytään esivaiheeseen, jossa toteutuu itse työskentely. Ajallisesti esivaihe on yleensä lyhytkestoinen ja se sisältää suunnitelman läpikäyntiä ja sen kautta tulevan työskentelyn suunnittelua. Kun suunnitelma on hyväksytty, olisi tärkeää, että käytännön toteutusta pääsisi tekemään mahdollisemman nopeasti. (Salonen 2013, 18-19.)

Meidän opinnäytetyömme suunnitelma hyväksyttiin 7.11.2024. Tämän jälkeen teimme toimeksiantosopimuksen Riihisärkän hoivakodin kanssa. Olimme sopineet ennakkoon, että Soutajanpuiston päiväkotitulee tapahtumaan osallistujana. Sovimme opinnäytetyömme tapahtuman päivämääräksi 4.12.2024. Ennen tapahtumaa meidän piti kysyä lasten huoltajilta lupa tapahtumaan osallistumiseen ja valmistella lupapaperit lapsille kotiin vietäviksi. Keskustelimme Riihisärkän sekä Soutajanpuiston kanssa lisää tapahtumasta sekä mahdollisista osallistujista. Sovimme, että Riihisärkän hoivakoti kysyy halukkaita tapahtumaan ja heillä oli jo ajatus keitä tällainen tapahtuma kiinnostaisi. Omaisille tiedotettiin tapahtumasta sähköpostitse lähtevällä Riihisärkän viikkotiedotteella.

8.4 Käytännön toteutus

Toteutusvaihe on yksi tärkeimmistä osista opinnäytetyöprosessissa. Toteutusvaiheessa edetään kohti konkreettista tavoitetta ja tuotosta. Työskentely on sitovaa sekä käytännönläheistä. Toteutusvaiheen ajatellaan olevan pisin vaihe ja se vaatii myös ohjausta sekä tiivistä yhteistyötä kaikilta osapuolilta. (Salonen 2013, 18.)

Tapahtuma oli suunniteltu alkavaksi aamulla kello 9, mutta saavuimme paikalle 8.30 järjestelemään paikkoja. Olimme sopineet, että päiväkodin osallistujat saapuisivat paikalle kello 9, jolloin kaikki olisi hoivakodin puolella valmista aloitukseen. Alkujärjestelyihin meni enemmän aikaa kuin mitä osasimme odottaa. Emme olleet täysin valmistautuneita siihen, että vanhusten saapuminen pöytien ääreen vei hieman enemmän aikaa ja vaati meiltä joustavaa organisointia. Tämän seurauksena lapset joutuivat odottamaan hetken ennen toiminnan alkamista, mutta odotus sujui hyvin.

Paikalla oli seitsemän lasta iältään 4–5-vuotiaita, kuusi vanhusta, kaksi varhaiskasvatuksen kasvattajaa sekä päiväkodin esihenkilö ja hoivakodin virikeohjaaja. Ympärillä toimintaa oli seuraamassa lisäksi muita hoivakodin asukkaita.

Aluksi esittelimme itsemme. Kerroimme, että olemme sosionomiopiskelijoita Karelia-ammattikorkeakoulusta ja että tapahtuma liittyi opinnäytetyöhömmme. Pidimme kaikkien kesken nimikierroksen. Olimme jakautuneet pöytiin niin, että lapset ja vanhukset istuivat vierekkäin, jotta he pääsisivät tekemään yhdessä aktiviteetteja. Taustalle laitoimme joulumusiikkia ja aloimme leipomaan pipareita. Tunnelma oli lämmin ja kaikki olivat innostuneita. Ensin kaulitsimme vuorotellen yhdessä taikinaa, lapset kaulitsivat ensin ja vanhukset auttoivat lapsia samalla. Piparien leivonnan yhteydessä lapset ja vanhukset keskustelivat yhdessä joulusta (Kuva 1). Kun piparit saatiin leivottua, virikeohjaaja vei piparit uuniin ja vastasi muutenkin pipareiden paistosta. Pipareiden paistuesssa lapset kävivät juttelemassa ympärillä olevien vanhusten kanssa ja tutkiskelivat hoivakodin ympäristöä. Lapsista huokui uteliaisuus vanhuksia kohtaan ja he halusivat omasta tahdostaan käydä kiertämässä ja juttelemassa vanhusten luona. Olimme positiivisesti yllättyneitä siitä, miten lyhyessä ajassa saimme luotua rennon ilmapiirin.



Kuva 1. Piparien leivontaa yhdessä lasten ja vanhusten kanssa.

Kokoonnuimme pöydän ääreen takaisin laulamaan joululauluja. Olimme päättäneet ennakkoon neljä tuttua laulua ”joulupukki”, ”joulu on taas”, ”porsaita äidin oomme kaikki” ja ”tuiki tuiki tähtönen”. Päiväkodin esihenkilö säästi

pianolla ja muut lauloivat. Lisäksi osaan lauluista kuului ohjattu leikki, johon halukkaat osallistuivat. Lopuksi söimme pipareita, joita myös tarjosimme tapahtumaa seuranneille vanhuksille (Kuva 2). Piparin syönnin lomassa juttelimme lasten kanssa siitä, että olivatko he ennen käyneet hoivakodilla ja miltä tapahtuma heistä tuntui. Tapahtuma päättyi kello 11, kun päiväkodin täytyi lähteä jatkamaan päivää ruokailun merkeissä.



Kuva 2. Mehua ja valmiita pipareita jokaiselle.

8.5 Toteutusvaiheen viimeistely

Tarkistusvaihe on ajallisesti lyhyt ja siinä on tarkoitus arvioida ja reflektoida valmistunutta tuotosta ja tarpeen vaatiessa palata takaisin sen työstövaiheeseen. Jos kuitenkin tuotos katsotaan toimivaksi, se on mahdollista suoraan siirtää viimeistelyvaiheeseen. (Salonen 2013,19.)

Jäimme vielä keräämään palautetta ajan kanssa vanhuksilta. Palautetta keräsimme kysymyspaperille, jonka olimme itse suunnitelleet. Lapsilta kysyttäessä mistä he pitivät eniten, he sanoivat ”pipareiden leivonta”, ”kivaa oli käydä täällä” ja ”yhdessä oli kiva näitä tehdä”. Kun kysyimme, olisivatko he

kaivanneet tapahtumaan jotain muuta, niin sanoivat että olisivat halunneet syödä pipareita lisää. Osa lapsista kertoi, ettei ole käynyt ennen kyseistä tapahtumaa vanhusten hoivakodissa.

Vanhuksilta kysyttäessä mikä oli kivaa, he vastasivat, että yhdessä tekeminen sekä ”laulut kovasti pirisivät mieltä”. He myös sanoivat, että lasten kanssa juttelu oli mukavaa ja lasten aito vilpitön ilo piristi mieltä. Kun kysyimme, mitä he olisivat halunneet lisää tai jäivät kaipaamaan, vastaus oli ” En muuta kaipaa, kun lisää tällaisia hetkiä, kyllä piristyy omakin mieli ja unohtuu yksinäisyys”. Yksi asukas sanoi, että lauluja oli hänestä mukava kuunnella lasten laulamana, vaikka hän ei itse pystynyt osallistumaan.

Saimme myös vanhusten kanssa aikaan pitkiä keskusteluja, kun kysyimme, tuleeko muuta mieleen tapahtumasta. He muun muassa sanoivat, että ”lapsille on myös tärkeää nähdä, että ei me vanhukset mitään kummajaisia olla, ihan normaaleja ihmisiä ja meille voi myös jutella ja haastella”. Asukas kertoi, että häntä erityisesti piristää lapsivieraat ja harmittaa kun heitä käy niin vähän. Myös mainittiin, että piparien leivonnan ja niiden tuoksun kautta oma lapsuus ja nuoruus nousivat mieleen sekä ne omat lapset ja lapsenlapset, jotka asuvat kaukana. Yhteisesti kaikki olivat kuitenkin sitä mieltä, että tällaisia tapahtumia voisi järjestää lisää ja meidät toivotettiin tervetulleiksi uudestaan. Lasten vilpitön ilo toi myös itselleen hyvän joulumielen.

8.6 Arviointivaihe

Arviointivaiheen katsotaan olevan paljon aikaa vievää ja siihen tuleekin varata hyvin aikaa. Tähän sisältyy tuotoksen tekeminen sekä toiminnallisen opinnäytetyön raportti. Lähtökohtaisesti opiskelijat ovat itse vastuussa raportista, mutta tuotoksen viimeistelyyn voi halutessaan ottaa mukaan muita henkilöitä, jota ovat olleet opinnäytetyön prosessissa mukana. (Salonen 2013, 19.) Vaikka arviointi on erotettu omaksi kappaleeksi, ajatellaan kuitenkin, että se sisältyy kaikkiin vaiheisiin. Arviointi on erittäin tärkeä osa-alue toiminnallisessa

opinnäytetyössä ja sitä suositellaan tekemään aktiivisesti koko opinnäytetyön prosessin ajan. (Salonen 2013, 18.)

Teimme kyselyn tapahtumassa mukana olleille Soutajanpuiston päiväkodin aikuisille sekä Riihisärkän hoivakodin työntekijöille. Kyselyyn vastasi neljä tapahtumaan osallistunutta työntekijää anonymisti. Kysyimme työntekijöiden ajatuksia yleisesti ottaen sukupolviyhteistyöstä aiheena sekä sen hyödyistä ja mahdollisista haasteista. Lisäksi kysyimme järjestämästämme tapahtumasta palautetta, mikä oli onnistunutta ja mikä olisi voinut mennä paremmin.

Kaikki kyselyyn vastaajista oli sitä mieltä, että tapahtumamme lisäsi onnistuneesti sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Kyselyssämme tapahtumalle pystyi antamaan arvosanan 1–5, 1 tarkoittaen huonoa, 3 ihan ok ja 5 erinomainen. Kaikki kyselyyn vastanneet olivat antaneet arvosanan 4.

Lapsille hyödyksi sukupolviyhteistyöstä nousi esille erilaisuuden näkeminen esimerkiksi erikuntoisten vanhusten kohtaamisessa. Lapset myös oppivat vanhuksilta eri näkökulmia asioihin kuten millaista on elämä ollut, kun he ovat olleet itse lapsia. Yhden työntekijän mukaan ”Lapset oppivat, että ikä ja vaivat saattavat hidastaa ihmistä vaan silti ihminen on arvokas ja kunnioitettava siitä huolimatta”. Hyvänä näkökulmana on myös ajateltu se, että kaikki lapset eivät näe isovanhempiansa kovin usein tai ei ollenkaan. Näin he pääsevät tekemisiin vanhusten kanssa.

Vanhuksille jo lasten näkeminen tuo itsessään hyvää mieltä. Monelle vanhukselle lasten tapaamisesta jää positiivinen mieli useammaksi päiväksi. Kaikilla ikäihmisillä ei käy vieraita hoivakodeissa, joten lasten seuraaminen ja keskustelu parantaa heidän mielialaansa. Vanhukset pääsevät jakamaan myös omaa elämänkokemustaan lapsille. Kohtaaminen ylläpitää lisäksi yhdessä toimimisen taitoja.

Haasteina koettiin, että voi olla vaikeaa ymmärtää toisia esimerkiksi vanhuksen muistisairauden vuoksi. Aikataulujen yhteensovittaminen varhaiskasvatuksen ja vanhusten hoivakodin väliseksi yhteistyöksi voi olla haastavaa. Lisäksi esille

nousi resurssipula, joka voi näkyä siinä, ettei perustyön lisäksi ole aikaa ylimääräiseen toimintaan ja mahdollisuuksia järjestää kohtaamisia niin varhaiskasvatukseen että vanhusten hoivakodin suhteen. Myös erilaiset tarttuvat taudit nähdään ongelmana erityisesti talviaikana, jolloin yhteistä ajankohtaa tapaamiselle ei voi löytyä.

Yhteiseksi piirteeksi nousi hyötynä sekä lapsilla että vanhuksilla osallisuuden kokemus ja voimaantuminen sekä yhteiset arvokkaat ja merkitykselliset kokemukset. Tärkeäksi aiheeksi nousi se, että hyvä kokemus saadaan luotua, kun puhalletaan yhteen hiileen ja tehdään tiimityötä.

Kysyimme kyselyssä myös työntekijöiltä, mitä mieltä he olivat järjestämästämme tapahtumasta. Tapahtumassa koettiin onnistuneeksi se, että hyvä tunnelma välittyi kaikista. Mukavaa oli myös, että oli mahdollista osallistua valmiiksi suunniteltuun tapahtumaan eli mukavaa vaihtelua normaaliin arkipäivään. Vanhuksista näki, kuinka he ilahtuivat lasten läsnäolosta, ja keskustelu heidän välillään oli avointa. Yhden työntekijän mukaan ”yhteisestä toiminnasta ja yhdessä olemisesta tuntui jääneen kaikille oikein hyvä ja mukava mieli.”

Kyselyssä tärkeäksi aiheeksi nousi tapahtuman suunnittelun tärkeys ja ennakointi. Haasteina voi olla lapsien osalta se, että he eivät jaksaa odottaa pitkiä aikoja eli keskittyminen ja jaksaminen herpaantuvat, jolloin on vaikeaa palata ohjatun toiminnan pariin. Tapahtuman kestoa voi myös miettiä kohderyhmälle sopivaksi, jossa kaikki jaksaisivat keskittyä.

9 Opinnäytetyön tuotos

9.1 Ikäpolvet yhteen -opas

Opinnäytetyön tuloksena syntyy aina jokin tuotos, joka voi olla esimerkiksi malli, kuva, opas, kirja tai kansio. Toiminnallinen opinnäytetyö eroaa tutkimukselliseen opinnäytetyöhön siten, että tutkimuksellisessa opinnäytetyössä on tarkoitus tuottaa tilaajalle uutta tietoa, kun taas toiminnallisessa opinnäytetyössä se on konkreettinen tuotos. (Salonen 2013, 19.)

Meidän tuotoksenamme on ohjeistus tapahtuman järjestämiselle. Tämä toive tuli toimeksiantajalta yhteisen keskustelun pohjalta. Ohjeistus on tarkoitus tehdä niin, että Riihisärkän hoivakoti voi antaa sen jatkossa ihmisille, jotka suunnittelevat heille tai muille tapahtuman järjestämistä. Tällainen ohjeistus tarjoaa selkeän rakenteen tapahtumalle, jota tapahtuman järjestäjä voi seurata. Tapahtuman ohjeistuksessa on huomioitu erityisesti niin ikäihmisten kuin lastenkin erityispiirteet, mutta myös käytännön toimintaan liittyviä tärkeitä huomioita kuten resurssit ja toimintaympäristö.

Tuotoksen suunnittelimme Canva-ohjelman avulla yhden A4-sivun mittaiseksi esitteeksi. Tuotos sisältää kolme keskeistä askelta tapahtuman luomiselle: tapahtuman suunnittelu, toteutus ja päätös (Liite 4). Suunnitteluvaihe on erityisen tärkeä. Hyvällä ja perusteellisella suunnittelulla taataan se, että mahdollisiin muutoksiin osataan ennakoida ja saada tapahtuman kulku pysymään aikataulussa. Tämä on tärkeää toimiessa etenkin lasten kanssa, jotta välttyttäisiin turhalta odottelulta, joka taas voi synnyttää kärsimättömyyttä ja levottomuutta. Tärkeäksi osaksi suunnittelua myös nousi esille henkilökunnan osallistaminen mukaan suunnitteluun, sillä he tuntevat parhaiten asiakkaansa. Toteutukseen siirtyessä mielestämme on tärkeä muistaa riittävän ajan varaaminen paikalle tullessa. Tämä mahdollistaa osallistujien ohjaamisen paikalle hyvissä ajoin, joka on tärkeää etenkin ikäihmisten kohdalla. Tapahtumassa ohjaajalla/ohjaajilla on tärkeä rooli pitää toiminta selkeänä ja johdonmukaisena. Tapahtuman päätöksessä on tärkeää järjestää aikaa

yhteiselle keskustelulle etenkin ikäihmisten kanssa, jotka voivat usein haluta jakaa ajatuksia tapahtumasta. Kiireetön lopetus antaa myös hyvän vaikutelman osallistujille sekä järjestäjille siitä, että tapahtuma oli merkityksellinen ja mukava kaikille.

9.2 Tuotoksen arviointi

Mielestämme ohjeistus tapahtuman järjestämiselle on selkeä ja käytännönläheinen keino edistää sukupolvien välistä yhteistyötä. Se madaltaa kynnystä tapahtuman järjestämiselle, sillä on helpompi toteuttaa jotain mikä on jo aikaisemmin luotu. Toteutimme ohjeistuksen perustuen järjestämäämme tapahtumaan, joten ohjeistus sisältää tietoa joka perustuu meidän kokemukseemme toiminnasta yhteistyössä lasten ja ikääntyneiden kanssa. Kokemuksen pohjalta on hyvä luoda käytännönläheiset ja selkeät ohjeet tapahtuman luomiselle, josta käy ilmi asiat joihin kannattaa kiinnittää erityistä huomiota sekä auttaa välttämään virheitä.

Toimeksiantajamme arvioi ohjeistuksemme tapahtuman järjestämiselle hyväksi ja hyödylliseksi. Lisäksi toimeksiantaja koki, että laatimamme ohjeistus on sellainen, että sitä voisi hyödyntää ja jakaa myös muille yksiköille.

10 Pohdinta

10.1 Johtopäätökset

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli mahdollistaa ikääntyneille ja varhaiskasvatus ikäisille lapsille yhteinen tapahtuma ja samalla selvittää miten Riihisärkän hoivakodin työntekijät ja asukkaat kokevat tällaisen tapahtuman. Halusimme myös selvittää mitä Soutajapuiston päiväkodin työntekijät ja lapset ajattelevat tällaisesta yhteistyöstä ja miten sukupolviyhteistyö näyttäytyy nykyisin. Tavoitteenamme oli tuoda tietoa

sukupolviyhteistyöstä ja sen vaikutuksesta ikäihmisiin ja lapsiin. Opiinäytetyömme tuotos oli ohjeistus tapahtuman järjestämiselle.

Olimme suunnitelleet tuokiota yhdessä Riihisärkän sekä Soutajanpuiston työntekijöiden kanssa ja tuoneet ilmi hyvissä ajoin, millaisia suunnitelmia meillä oli. Näin ollen he pystyivät ajoissa kertomaan, jos heistä tuntui, että joku juttu ei toimisi esimerkiksi ikääntyneiden kanssa. Kun olimme avoimesti kertoneet ajatuksistamme niin toivomme, että se lisää positiivista onnistumisen mahdollisuutta tapahtuman järjestämiseen.

Kasvatuksen myötä on tavoitteellista ja tärkeää, että kulttuuriset tavat ja arvot siirtyvät sukupolvelta toiselle. Varhaiskasvatussuunnitelmassa on määritelty, että lapset oppivat havaitsemaan oman toiminnan vaikutukset ihmisiin ja ympäristöön. (Opetushallitus 2022, 24.) Sukupolviyhteistyö tukee monipuolisesti lapsen kasvua ja kehitystä, koska ikääntyneiden kanssa juttelu konkreettisesti voi jättää asioita paljon paremmin lapsen mieleen, kuin kirjasta luettu tieto. Samalla ikääntyneet saavat jakaa ajatuksiaan ja tuntea olonsa tärkeäksi.

Vaikka sukupolvien väliset kohtaamiset jäisivätkin kertaluontoisiksi, voi se herättää jatkossakin ihmisissä kiinnostusta toisen ikäisiä kohtaan (Saarenheimo ym. 2013, 27). Yksikin tapahtuma voi jäädä osallistujille mieliin vielä pitkäksikin aikaa. On siis olennaista nostaa sukupolviyhteistyötä aiheena esille yhteiskunnassa, jotta mahdollisimman moni olisi asiasta tietoinen. Erityisesti sosiaalialalla toimivien olisi tärkeää tunnistaa sukupolvien välisen toiminnan mahdollisuudet ja sen hyödyt. Tärkeää on myös huomioida, että sukupolvien välisellä oppimisella voi olla merkittävä rooli eri ikäisten hyvinvointiin, vaikuttaen samalla myös koko yhteiskuntaan. Tällainen oppiminen edistää taitojen, arvojen ja tiedon jakamista sekä edistää kulttuuristen arvojen siirtymistä ja vahvistaa sukupolvien välistä sosiaalista yhteenkuuluvuutta. (Mile ym. 2020, 5.)

Tapahtumien järjestäminen lisää aina näkyvyyttä olipa kyseessä mikä aihe tahansa. Sen vuoksi tapahtumat, jotka on suunnattu lapsien ja ikääntyneiden väliselle kohtaamiselle ovat hyödyllinen keino levittää sukupolviyhteistyön sanomaa.

10.2 Luotettavuus ja eettisyys

Eettisten sääntöjen noudattaminen kehittämistyössä on tärkeää. Rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus luovat pohjan korkean moraalin mukaiselle toiminnalle. On olennaista, että tutkimukseen osallistuvat osapuolet ovat tietoisia eri tutkimukseen liittyvistä seikoista kuten sen tavoitteista ja kunkin osallistujan rooleista. (Ojasalo ym. 2015, 48.) Hyvän tieteellisen ja eettisen perusperiaatteen lähtökohtana on luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023). Luotettavuus ja rehellisyys liittyy omalta osaltamme toimeksiantajan ja eri osapuolten kanssa käytävään avoimeen ja rehelliseen keskusteluun. Tähän liittyi myös kaikkien pitäminen ajan tasalla tiedottamalla toiminnastamme. Arvostus ja vastuukanto näkyi siinä, että pidimme kiinni sovituista tapaamisista ja tapahtuman toteuttamisesta. Myös vanhusten ja lasten kohtaaminen tuli tapahtua kaikki huomioon ottaen sekä kaikkia osallistavasti. Yksilöllisyyden huomioiminen ja erilaisuuden kunnioittaminen toiminnan suunnittelussa ja toiminnassa oli tärkeää.

Tärkeitä puolia eettisen toiminnan takaamiseksi on myös tutkimukseen osallistuvien ihmisten itsemääräämisen kunnioittaminen, eli kaikki perustuu vapaaehtoisuuteen (Vilka 2021, 16). Luottamus on aina opinnäytetyössä kaikista tärkein, koska sen puutteellisuus vaikuttaa negatiivisesti opinnäytetyön luotettavuuteen. Aina kun jotain tutkitaan, on tärkeää, että tässä mukana olevat tahot tietävät mitä ollaan tekemässä, mikä on toiminnan kohde ja mikä on heidän roolinsa. Kaikista parhaaseen tutkimustulokseen päästään, kun vastaajien nimettömyys on taattu, joka täytyy aina muistaa mainita. (Vilka 2021, 200.) Omalta osaltamme otimme tässäkin huomioon sen, että toimintaan osallistuminen oli kaikille vapaaehtoista. Pidimme huolta, että kaikille osapuolille toimintamme olisi mahdollisimman selkeää, mutta myös mielekästä.

Pyrimme käyttämään opinnäytetyössämme mahdollisemman monipuolisia ja uusia lähteitä, jotka merkitsimme raporttiin asianmukaisesti. Opinnäytetyön prosessissa olimme pyrkineet luomaan hyvän ja luottamuksellisen suhteen toimeksiantajaan sekä tapahtumaan osallistuvaan päiväkotiin.

10.3 Ammatillinen kasvu

Ammatillinen kasvu on kasvua kohti laajempaa ammatillista ajattelua. Siihen voi liittyä ajattelua esimerkiksi psyykkisen, sosiaalisen ja henkisen kasvun kautta. Ammatilliseen kasvuun kuuluu aina itsereflektointia, jossa täytyy ajatella omaa toimintaa laajalta kannalta, mikä oli helppoa ja mikä vaati enemmän ponnistelua. On tärkeää myös muistaa ajatella asioita laajemmin ja listata myös ne asiat, jotka eivät olleet itselle helppoja ja kuinka niistä selvisi. Ammattieettinen pohdinta ja reflektio kulkevat aina käsikädessä ja ovat aina osa omaa ammatillista toimintaa. (Raatikainen ym. 2020, 34.)

Meidän opinnäytetyömme tuki ammatillista kasvua monipuolisesti. Saimme opinnäytetyötä tehdessämme paljon uutta ja monipuolista tietoa ikääntyneistä ihmisistä sekä lapsuuden kehittymisestä ja varhaiskasvatuksesta. Perehdyimme laajasti sukupolviyhteistyön teoriaan ja siihen tehtyihin tutkimuksiin. Yhdessä tehty opinnäytetyö lisäsi myös ammatillista kehittymistä ja reflektioimisen taitoa niin yksin kuin yhdessä parin kanssa. Pyrimme refleктоimaan ajatuksiamme aktiivisesti ja jakamaan ajatuksia aiheesta. Emme olleet aiemmin järjestäneet tapahtumaa, joten opimme paljon uutta sen järjestämisestä ja eri vaiheista.

Lisäksi tapahtuman tuotoksen teimme Canva-ohjelmalla, jota emme olleet aiemmin paljon käyttäneet, joten pääsimme perehtymään sen käyttöön. Canva on nykyisin suosittu työkalu, jota tulemme varmasti hyödyntämään joskus työkentällä. Yhteistyö toimeksiantajan kanssa oli myös sujuvaa ja se oli positiivinen kokemus. Opinnäytetyön tekeminen oli kaikkiaan pitkä prosessi, joka oli vaatinut meiltä molemmilta aikataulutusta ja joustavuutta muiden kurssien sekä töiden ohessa.

Aloitimme opinnäytetyön tekemisen elokuussa 2024 aktiivisesti tekemällä suunnitelmaa ja etsimällä teoriaa. Aloitimme prosessin aktiivisella teorian etsimisellä, sillä halusimme perehtyä ensin aiheeseen monipuolisesti ja luotettavin lähtein. Opinnäytetyön tekeminen on ollut yhdessä mukavaa ja hyvin sujuvaa ja meidän välisemme kommunikaatio on ollut luontevaa. Olemme kirjoittaneet opinnäytetyötämme välillä yksin ja välillä olemme kokoontuneet

yhdessä kirjoittamaan ja refleктоimaan tekemäämme. Toisinaan haasteita on tuottanut hyvien lähteiden etsiminen aiheesta, sillä sukupolviyhteistyöstä ei ole tehty paljon tutkimuksia. Molempia kiinnostava aihe on auttanut motivaation pysyvyydessä, vaikka opinnäytetyöprosessi onkin pitkä kokonaisuudessaan.

10.4 Jatkokehittämismahdollisuudet

Toimeksiantajallamme on ollut aikaisempaa yhteistyötä Soutajanpuiston päiväkodin kanssa, joten järjestämämme tapahtuma ei ollut aivan uusi ilmiö heille. Sukupolviyhteistyöhön liittyvää tapahtumaa ei kuitenkaan ole ollut järjestämässä ulkopuolinen taho, joka tässä tapauksessa oli uutta ja toi omat haasteensa. Luomamme tuotos voikin osoittautua hyödylliseksi tulevaisuudessa sellaisille tapahtuman järjestäjille, jotka eivät ole Riihisärkän tai Soutajanpuiston henkilökuntaa. Uskomme, että sukupolviyhteistyö aiheena on yhteiskunnalle kannattava, sillä totesimme sen vaikutukset ikääntyneille ja lapsille hyödyllisiksi. Tapahtumien järjestäminen lisää aina tietoisuutta aiheesta, joten ajattelemme että tulevaisuudessa tapahtumien järjestäminen on kannattavaa.

Tuotoksemme on lähetetty sähköisessä muodossa Riihisärkän hoivakotiin, joten sen voi halutessaan tulostaa tai jakaa sähköisesti sitä tarvitseville. Tuotos on visuaalisesti kaunis ja kirjoitettu ytimekkäästi, jotta se olisi helppo lukea ja toteuttaa. Ohjeistusta voi helposti jatkaa myös vaikkapa laajemmaksi ja yksityiskohtaisemmaksi oppaaksi.

Lähteet

- Ahtola, A. 2016. Psyykinen hyvinvointi ja oppiminen. Juva: Bookwell Oy.
- Alanen, L. 2009. Johdatus lapsuuden tutkimukseen. Teoksessa Alanen & Karila (toim.) Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 9–30.
- Alanen, L. 2001. Lapsuus yhteiskunnallisena ilmiönä. Teoksessa Sankari A & Jyrkämä (toim.) Lapsuudesta vanhuuteen, iän sosiologia. Jyväskylä: Gummerus, 161–186.
- Alitolppa-Niitamo, A. & Säävälä, M. 2010. Isovanhemmuus liikkuvuuden maailmassa. Teoksessa Fågel S, Rotkirch A & Ismo Söderling (toim.) Farkkumummoja ja pehmoaareja – uusia ikkunoita isovanhemmukseen. Helsinki: VL-Markkinointi Oy, 138–155.
- Alestalo, M. 2007. Rakennemuutokset ja sukupolvet. Yhteiskuntapolitiikka 72 (2), 146–157.
- Cortellesi, G., dell’Oro, G., Dessi, C., Farina, I., Harpley, J. & Kernan, M. 2018. TOY for Quality Programme. An assessment tool to evaluate and improve quality in intergenerational learning initiatives. Guidelines. TOY-PLUS Consortium. Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union. http://www.toyproject.net/wp-content/uploads/2018/11/toy_guidelines.pdf. 19.1.2025
- Danielsbacka, M., Tanskanen, A., Hämäläinen, H., Pelkonen, I., Haavio-Mannila, E., Rotkirch, A., Karisto, A. & Roos, J.P. 2013. Sukupolvien vuorovaikutus – auttaminen ja yhteydenpito suurten ikäluokkien ja heidän lastensa elämässä. Väestötutkimuslaitos Tutkimuksia D 58/2013. <https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/23494963-sukupolvien-vuorovaikutus.pdf>. 29.10.2024.
- Duodecim. 2017. Lapsen oikeudet ja terveyden edistämisen mahdollisuudet varhaislapsuudessa. 13.2.2025. <https://www.duodecimlehti.fi/duo13730>
- Fattore, T., Mason, J. & Watson, E. 2009. When Children are Asked About Their Well-being: Towards a Framework for Guiding Policy. Child Indicators Research. 17.1.2025.
- Fried, S & Haarni, L. 2017. Ikääntyvien elämäntaidoissa kiteytyy elämänkokemuksen moni-ilmeisyys. Gerontologia 31 (2), 133–141.
- Haarni, I., Viljanen, M. & Hansen, M. 2017. Ikääntyvä mieli – mielen hyvinvointia vanhetessa. Kirjapaino Picaset Oy. <https://mieli.fi/wp-content/uploads/2021/08/Ikaantyyva-mieli-kirja.pdf>. 16.02.2025.
- Heikkinen, E., Jyrkämä, J., Rantanen, T., 2013. Gerontologia. Kustannus Oy Duodecim.
- Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R., & Siimes, U. 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. PS-kustannus.
- Huhtinen-Hildén, L. 2019. Elämän ja arjen musiikkia -musiikillisen ilmaisun monia mahdollisuuksia. Teoksessa Karjalainen, A. K. (toim.) Luovan toiminnan työtavat. Käsikirja sosiaali- ja terveysalalle. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Juntunen, H., Mikkola-Tolonen, H. 2017. Yhdessä tekemisen iloa. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/138151/Juntunen_H

- [eli ja Mikkola-Tolonen Heidi .pdf?sequence=1&isAllowed=y](#). 29.10.2024.
- Jämsén, A., Pyykkönen, A. 2014, Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry.
- Järvinen, K., Mikkola, P. 2015. Oletko sä meidän kaa? – näkökulmia osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Pedatieto.
- Kansan Sivistystyön Liitto. 2005. Osallistavat menetelmät. Tuki- ja virikeaineisto. <https://www.ksl.fi/images/osallistavatmenetelmat.pdf>. 02.02.2025
- Koivula, M., Siippainen, A., Eerola-Pennanen, P., & Böök, M. L. 2022. Valloittava varhaiskasvatus: Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia (3. korjattu ja laajennettu painos.). Vastapaino.
- Kulmala, J. 2019. Hyvä vanhuus: menetelmiä aktiivisen arjen tukemiseen. PS-kustannus.
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 980/2012.
- Lahikainen, A. & Paavonen, J. 2011. Teoksessa A. Oksanen & M. Salonen (toim.) Toiminnallisia loukkuja-Hyvinvointi ja eriarvoisuus yhteiskunnassa. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy 91.
- Maijala, E-L. 2011. Isovanhemmuus elämänvaiheena. Pro gradu -tutkielma. Lapin yliopisto. 13.2.2025. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201411111496>
- Mattila, K-P. 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. Jyväskylä: PS-kustannus
- Mile, A., Pilat, A. & Vukovic, M. 2020. Sukupolvet vuorovaikutuksessa. Opas sukupolvien väliseen oppimiseen. Erasmus+ Programme of the European Union, 6-7. https://kansalaisfoorumi.fi/wp-content/uploads/2018/09/ge_in_opas_sukupolvien_valiseen_oppimiseen.pdf. 17.1.2025.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Opetushallitus. 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf 31.8.2024
- Parker, C. 2016. Older people offer resources that children need. <https://news.stanford.edu/stories/2016/09/older-people-offer-resource-children-need-stanford-report-says> 16.2.2025.
- Pirhonen, J., Tuominen, K., Jolanki, O. & Jylhä, M., Hyvinvointi vanhuudessa – valmistautumista, sopeutumista, luopumista ja hyväksymistä. 2019 105-107. <https://journal.fi/gerontologia/article/view/79424/48384?acceptCookies=1> 5.1.2025.
- Pulkinen, L., Ahonen, T. & Ruoppila, I 2023. Ihmisen psykologinen kehitys.
- Raatikainen, E., Rahikka, A., Saarnio, T. & Vepsä, P. 2020. Ammattina sosionomi. Sanoma Pro Oy. Helsinki.
- Raitanen, T., Hänninen, T., Pajunen, H. & Suutama, T. 2004. Geropsykologia. WS Bookwell Oy. Porvoo.
- Rantanen, T., Kokko, K., Sipilä, S., Viljanen, A. & Aromaa, A. 2023. Gerontologia. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.
- Riihinen, I. 2020. Sukupolviyhteistyö – arjen rikastuttaja varhaiskasvatuksessa ja vanhuspalveluissa.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/337073/Riihinen_Ilo_na.pdf?sequence=2&isAllowed=y 5.1.2025.

- Saarenheimo, M., Pietilä, M., Tiihonen, A., Pohjolainen, P., Maununaho, S., Raitakari, S. & Aarninsalo, L. 2013. Neljän polven treffit. Ikäpolvitoiminnan opas. Vammalan kirjapaino Oy 5-6, 10-11.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Turun ammattikorkeakoulu. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/821112/isbn9789522163738.pdf?sequence=2&isAllowed=y> 10.1.2025
- Sankari, A., Jyrkämä, J. 2001. Lapsuudesta vanhuuteen. Iän sosiologiaa. Vastapaino. Tampere.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2013. Mielen terveyden edistämishankkeisiin liittyvät tehtävät ja taidot. Teoksessa Tamminen, N. & Solin, P (toim.). Mielen terveyden edistäminen ikääntyneiden asumis- ja hoivapalveluissa. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 19.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2023 a. Mielen terveys.
<https://thl.fi/aiheet/mielen-terveys/mielen-terveyden-edistaminen>. 15.12.2024.
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2023. b. Osallisuuden edistäjän opas.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146717/URN_ISBN_978-952-408-088-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 25.1.2025.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023.
https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf. 17.10.2024.
- Ukkonen-Mikkola, T. 2011. Sukupolvien kohtaamisia lasten ja vanhusten yhteisessä palvelukeskuksessa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen yksikkö. Akateeminen väitöskirja.
- Varhaiskasvatuslaki 540/2018.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>. 31.08.2024.
- Vilka, H., Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Vilka, H. 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Virtanen, L. 1999. Suomalainen kansanperinne. Porvoo: WSOY.

Lupakysely lasten vanhemmille

Tervehdys Soutajanpuiston päiväkodin [REDACTED] lasten vanhemmat
Olemme Karelia-ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja toteutamme tällä hetkellä opinnäytetyötämme yhteistyössä Riihisärkän hoivakodin sekä osallistujana Soutajanpuiston päiväkodin kanssa. Opinnäytetyömme aiheena on sukupolviyhteistyö, jolla tarkoitetaan vanhusten ja lasten välillä tapahtuvaa yhteistyötä. Sukupolviyhteistyö voi rikastuttaa lasten oppimista ja samalla tuoda vanhuksille elämään ilon ja merkityksellisyyden tunteita. Samalla eri sukupolvet voivat oppia toisiltaan paljon uusia näkökulmia ja taitoja. Opinnäytetyömme tavoitteenamme on järjestää Riihisärkän hoivakodilla tapahtuma, johon osallistamme niin vanhuksia kuin varhaiskasvatusikäisiä. Tapahtumassa leivomme yhdessä pipareita sekä laulamme ja leikimme jouluisten laulujen tahtiin. Lopuksi syömmme pipareita ja juomme mehua.

Opinnäytetyömme toteutusvaihe sisältää yhden tapahtuman Riihisärkän hoivakodilla keskiviikkona **4.12.2024 klo 9.30-11.00** Tapahtuma järjestetään hoitopäivän aikana eikä se vaadi vanhemmilta mitään erityisjärjestelyitä. Valmiissa opinnäytetyössämme ei tule näkymään lapsen kuvaa tai nimeä tai muuta sellaista tietoa mistä lapsi voitaisiin tunnistaa.

Alla olevan lomakkeen kautta pyydämme teidän suostumustanne koskien lapsenne osallistumista tapahtumaan. Täytetyn lomakkeen voitte toimittaa [REDACTED] varhaiskasvattajille.

Toimitathan vastauslomakkeen **maanantaihin 25.11.2024** mennessä.

Terveisin

Heli Parviainen & Mari Valovirta

Lapsemme _____ (tähän lapsenne nimi)

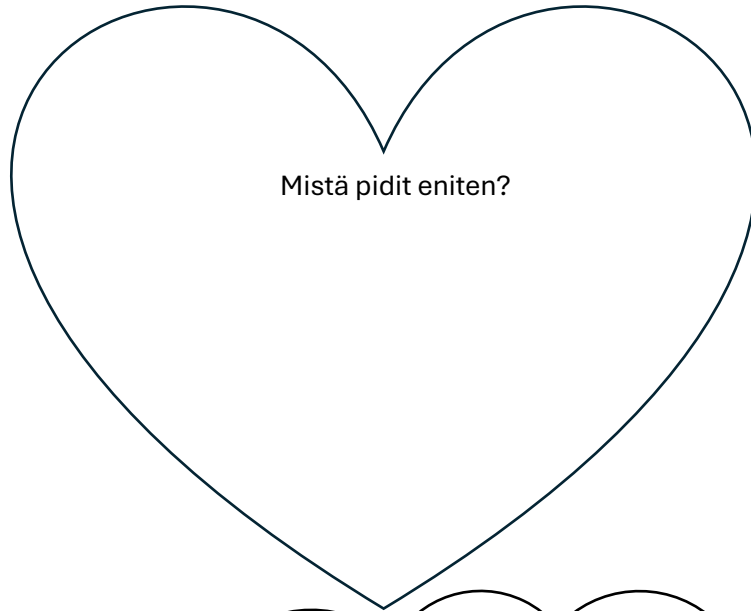
saa

ei saa

osallistua tapahtumaan 4.12.2024

Huoltajan allekirjoitus

Päivämäärä



Mistä pidit eniten?



Mitä muuta olisit kaivannut?



Muuta sanottavaa?

Sukupolviyhteistyö

Kysely varhaiskasvatuksen ja ikäihmisten välisestä toiminnasta. Kaksi ensimmäistä kysymystä liittyy yleisellä tasolla sukupolviyhteistyöhön ja kolme seuraavaa liittyvät 4.12 järjestämäämme tapahtumaan. Sukupolviyhteistyö tarkoittaa eri ikäisten sukupolvien välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Se voi ilmetä monenlaisissa muodoissa kuten yhteisöissä, perheissä, työpaikoilla tai laajemmin yhteiskunnassa ja sen tavoitteena on edistää eri sukupolvien välistä ymmärrystä, tukea ja yhteistyötä.

1. Mitä hyötyjä ajattelet olevan päiväkodin ja ikäihmisten hoivakodin yhteistyössä?
2. Mitä mahdollisia haasteita päiväkodin ja ikäihmisten hoivakodin välisessä yhteistyössä koet olevan?
3. Mitä mieltä olit 4.12 järjestämästämme tapahtumasta Riihisärkän hoivakodissa (Risut ja ruusut)?
4. Onnistuimmeko mielestänne lisäämään sukupolvien välistä vuorovaikutusta?
5. Millä numerolla arvioisit tapahtuman? 1=huono, 5=todella hyvä

Muuta sanottavaa, terveisiä?

Kiitämme hyvin sujuneesta yhteistyöstä!



IKÄPOLVET YHTEEN: OPAS SUKUPOLVIEN VÄLISEEN TAPAHTUMIEN JÄRJESTÄMISEEN

1. SUUNNITTELE HYVIN

- Huomioi osallistujien tarpeet ja toimintakyky kuten lasten ikä ja ikäihmisten kunto.
- Ota selvää aikatauluista, mikä on paras aika tapahtuman järjestämiselle (päiväkodin ja ikäihmisten hoivakodin aikataulun yhteensovittaminen).
- Osallista henkilökuntaa suunnitteluun – he tuntevat kohderyhmän parhaiten. Varmista henkilökunnan saatavuus tapahtuman aikana, onko mahdollisuus saada lisäkäsiä.
- Varmista budjetti – kuka kustantaa mahdolliset esimerkiksi materiaalit?
- Valmistele varasuunnitelmia.



2. TOTEUTA

- Tule mahdollisimman ajoissa paikan päälle valmistelevaan tapahtumaa. Varmista tilan sopivuus ja tarvittavien välineiden toimivuus riippuen aktiviteeteista.
- Ohjaa osallistujat suoraan tapahtumapaikan ääreen niin, että vältetään esimerkiksi turhalta odottelulta. Ikäihmiset valmiiksi ennen lapsia, jotta lapset pääsevät aloittamaan toiminnan heti.
- Mahdollista ikäihmisten ja lasten välinen toiminta ja vuorovaikutus, esimerkiksi jakamalla osallistujat pöydän ääreen sekaisin.
- Huomioi, että se mitä on ennakoon suunniteltu, ei välttämättä toteudu sellaisenaan. Ole joustava.
- Ole selkeä ja johdonmukainen osallistujien ohjaamisessa, kerro tapahtumankulku ja noudata sitä mahdollisuuksien mukaan.

3. PÄÄTÖS

- Kiitä kaikkia tapahtumaan osallistumisesta.
- Kerää palaute osallistujilta sekä osallistuvilta henkilökunnalta. Huomioi osallistujilta helppojen palautteenantotapojen hyödyntäminen kuten peukkuäänestys (nostamalla peukku ylös tai alas).
- Järjestä tapahtuman lopuksi aikaa mahdollisille keskusteluille, etenkin ikäihmisten kanssa.
- Pidä kirjaa itselle mikä onnistui ja missä olisi kehitettävää tapahtumassa. Jos järjestäjiä esimerkiksi kaksi, niin keskustele ja jaa ideoita/ajatuksia tapahtumasta.

Heli Parviainen & Mari Valovirta
Pohja: Canva